

Lietuvos skautijos jaunimo programa

Gairės vadovui

LS Jaunimo programos skyrius

1 Norėčiau sužinoti...

Ko ir kaip siekia LS jaunimo programa ---- 3

- [Kas yra „JP“ ir „JP gairės“ \(3\)](#)
- [Skautiškasis metodas \(5\)](#)
- [Asmeninio tobulėjimo sritys \(7\)](#)
- [Raidos uždaviniai – ką siekiame išsiugdyti \(8\)](#)

Kaip jaunas žmogus keliauja per JP ---- 25

- [Amžiaus grupės ir tarpsniai \(26\)](#)
- [Ižodis, priesakai, šūkis, pošūkis \(27\)](#)

Ką jaunas žmogus veikia, dalyvaudamas JP ---- 32

- [Skautiški metai ir ketvirčio ciklas \(33\)](#)
- [Veikla bendruomenėse: kas tai \(35\)](#)
- [Laukiniai įgūdžiai: kas tai \(35\)](#)
- [Gerieji darbeliai: kas tai \(35\)](#)

Kaip taikyti JP ---- 36

- [Kaip susiplanuoti metus \(37\)](#)
- [Kaip taikyti ketvirčius – žingsnis po žingsnio \(39\)](#)
- [Kaip prisitaikyti mišraus amžiaus draugovei \(53\)](#)

Kaip įgyvendinti JP ketvirčius su jaun. skautais ---- 54

- [Kaip sudaryti gentis/ valtis \(54\)](#)
- [Kaip taikyti simboliką \(56\)](#)
- [Kaip susidėlioti jaun. skautų metus ir ketvirtį \(57\)](#)
- [Vilkų vėjai ir sezonai \(61\)](#)
- [Bebrų vėjai ir sezonai \(74\)](#)

Kaip įgyvendinti JP ketvirčius su skautais ---- 87

- [Kaip sudaryti skiltis/ valtis \(87\)](#)
- [Kaip taikyti simboliką \(8856\)](#)
- [Kaip susidėlioti skautų metus ir ketvirtį \(89\)](#)
- [Skautų kryptys ir ekspedicijos \(93\)](#)
- [Jūrų skautų kryptys ir ekspedicijos \(98\)](#)

Kaip įgyvendinti JP ketvirčius su pat. skautais ---- 115

- [Kaip sudaryti skiltis/ valtis \(115\)](#)
- [Kaip susidėlioti pat. skautų metus ir ketvirtį \(116\)](#)
- [Patyrusių skautų KELIAS \(117\)](#)
- [KELIO planavimas \(119\)](#)

Kaip gilinti laukinius įgūdžius (visos amžiaus grupės)

- [Kas yra įgūdžiai ir jų lygmenys \(126\)](#)
- [Kaip gilinti laukinius įgūdžius \(130\)](#)
- [Išvertinimas: kaip naudoti „3 sutarimų gairę“ \(133\)](#)
- [Kaip naudoti laukinių įgūdžių emblemą \(134\)](#)

2 Kas yra „jaunimo programa“ ir „jaunimo programos gairės“

Jaunimo programa (JP) – tai, ką veikiame!

KAS?

Mokymosi galimybės,



Mokymosi galimybės – akimirkos, per kurias skautai įgyja ugdomosios patirties ir taip praplečia požiūrį ar pagilina įgūdžius.

Tokios akimirkos gali būti ir planuotos, ir visai netikėtos. Be to, žmonės patirtis įgyja skirtingu metu – priklausomai nuo poreikių ir sugebėjimų.

Todėl LS JP siekia, kad tokių mokymosi galimybių būtų kuo įvairesnių. Pagrindinis suaugusiųjų tikslas yra ne organizuoti ar vykdyti veiklas, o padėti jauniems žmonėms patiems kurti ir išnaudoti mokymosi galimybes.

KODĖL?

sukurtos jaunimui ugdyti,



JP padeda skautams siekti skautų judėjimo tikslo, kuris turi dvi aiškias dalis:

- Skautai – asmenybės, visiškai įgyvendinusios savo potencialą. Todėl LS JP siekiama visapusės asmeninės raidos - tobulėjimo šešiose srityse: **būdo, proto, kūno, bendrumo, jausmų ir dvasios.**
- Skautai – atsakingi piliečiai. Todėl LS JP siekiama, kad skautai įprastų aktyviai veikti vietinėje, nacionalinėje ir tarptautinėje bendruomenėse. Skautai – savarankiški, supratingi, nuoseklūs ir atviri bendruomenių nariai.

KAIP?

taikant skautiškąjį metodą.



Skautiškasis metodas – esminis įrankis skautų judėjimo edukaciniam tikslui pasiekti. Tai yra progresyvi saviugdros sistema, kurią sudaro aštuoni vienodai svarbūs, vienas kitą papildantys elementai.

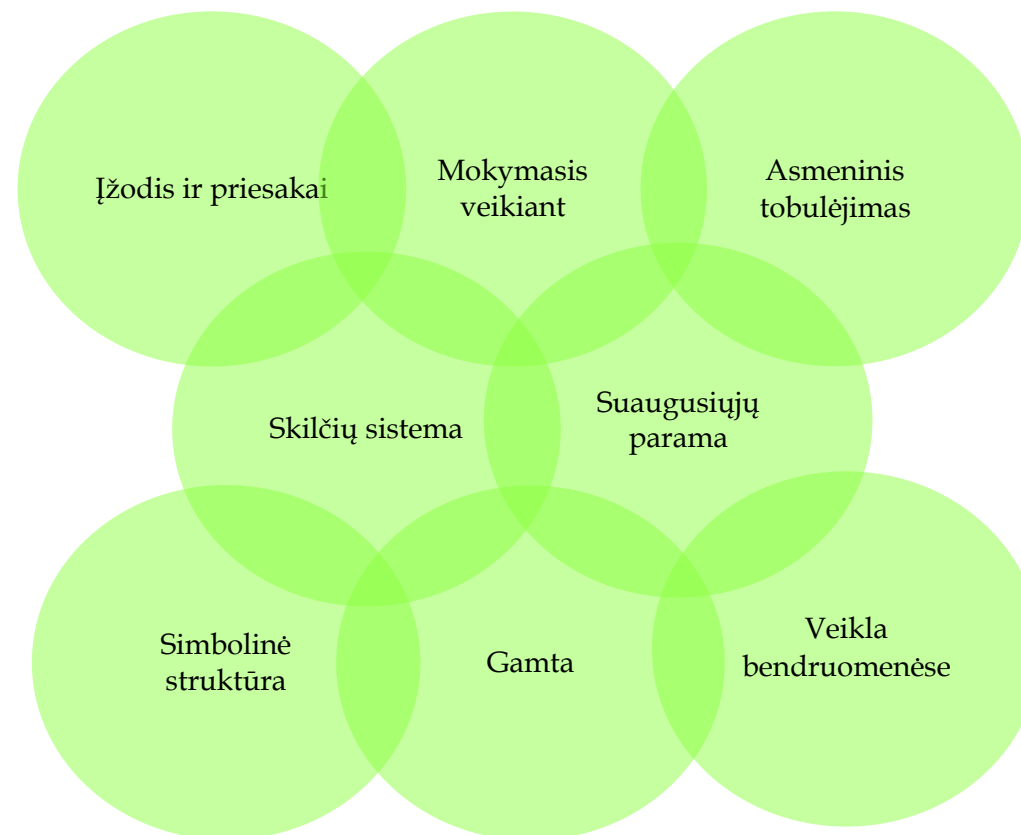
Nuosekliai sekant LS JP gairėmis panaudojami visi skautiškojo metodo elementai.

Jaunimo programos gairės – įrankis vykdyti JP!

JP gairės buvo sukurtos tam, kad mūsų skautiškuose vienetuose gimtų kuo daugiau ir kuo įvairesnių ugdymosi akimirų.

Kai sklandžiai veikia visi JP gairių elementai, yra išnaudojamas visas skautiškasis metodas.

2.1 Skautiškasis metodas



	Jaun. skautai (vilkai / bebrai)	Skautai	Pat. skautai
Mokymasis veikiant	Trumpos veiklos, įvairūs žaidimai. Mokantis, veikiant vaizduotė išlieka svarbiu elementu.	Veiklos ilgėja, mažėja vaizduotės svarba. Vis daugiau veiklų iš žaidimų formato keliasi į socialinį lygmenį, vaikai įtraukiami į bendruomeninę pagalbą.	Draugovių ir skilčių (laivų ir valčių) projektų kūrimas bei vykdymas – pratinamasi dalyvauti tikslingoje tęstinėje veikloje. Aktyvi pagalba bendruomenei, įgaunami nauji ir reikalingi įgūdžiai.
Skilčių (valčių) sistema	Veikiama gentimis (vilkai) / valtimis (bebrai), tačiau dauguma veiklų vykdomos kartu su visa gauja (vilkai) arba laivu (bebrai). Mokomasi įsitraukti priimant sprendimus.	Skiltis (valtis) pilnai funkcionuoja, tampa vis savarankiškesnė, skiltininko (valtininko) pareigos įgauna vis daugiau svarbos.	Skiltis (valtis) neišskiriama, stipri ir savarankiška. Kiekvienas narys turi pareigas, kuriomis nuolat keičiamasi.
Suaugusiųjų parama	Suaugusieji organizuoja ir veda veiklas, užtikrina emocinį bei fizinį saugumą, tačiau stengiasi kuo labiau įtraukti vaikus į planavimą, nuotykius ir apžvalgas.	Suaugusieji pradeda dalintis atsakomybėmis su vaikais. Stengiasi juos kuo daugiau įtraukti į tiesioginį sprendimų priėmimą.	Suaugusieji dalinasi atsakomybėmis su vaikais. Stengiasi juos kuo daugiau įtraukti į tiesioginį sprendimų priėmimą.
Simbolinė struktūra	<u>Vilkai</u> : remiamasi „Džiunglių knyga“, gaujos principu, Akelos, kaip autoriteto, svarbos jaunesniesiems skautams pavyzdžiu. <u>Bebrai</u> : be galo svarbi simbolinė struktūra, todėl užsiėmimai yra siejami su legendomis apie jūrą ir vandenį.	Skautai - žvalgai, tyrinėtojai. Naudojama „ekspedicijų“ simbolika – mokomasi rasti „kryptį“, susikurti sau kryptingą veiklą. Kartu su komanda atrandama ir mokomasi naujų dalykų bei įgūdžių.	Patyrę skautai siejami su nuotykių ieškojimu. Jie jau moka rasti kryptį, tad ateina metas tiesti „KELIUS“ į dar nebandytas, nežinomas veiklas.
Gamta	Pradinis gamtos pažinimas, ribotas tyrinėjimas, trumpos išvykos ar stovyklos, mokymasis suprasti gamtos svarbą.	Gamta - pagrindinė veiklos erdvė bei elementas. Įgaunami ekologijos pagrindai.	Susidūrimas su įvairiais gamtos elementais, tam pasitelkiant žygius, išvykas, stovyklas. Vykdomi aplinkosaugos projektai.
Įžodis ir priesakai	Priesakai – aiškios ir paprastos elgesio taisyklės. Įžodis – įsipareigojimas gerbti gaujos / laivo taisykles.	Remiantis priesakais mokomasi kartu kurti taisykles. Įžodis tampa tvirtu ir pozityviu gyvenimo kodeksu.	Priesakai perteikia visas žmogiškąsias vertybes. Įžodis - įsipareigojimas visam gyvenimui.
Asmeninis tobulėjimas	Nuolatinis žvilgsnis į individą, siekiama sustiprinti kiekvieno silpnybes ir išnaudoti stiprybes, išėiti iš komforto į mokymosi zoną.		
Veikla bendruomenėse	Puoselėjame santykį su savo vietine bendruomene, dalyvaujame valstybinėse šventėse, minėjimuose, domimės pasaulio įvairove – valstybėmis, kultūra, žmonėmis, pasiekimais.		

2.2 Asmeninio tobulėjimo sritys

Keliaudamas per jaunimo programą, jaunas žmogus savo tempu tobulėja šešiose srityse:

Būdo

Proto

Kūno

Bendrumo

Jausmų

Dvasios

Tobulėjimo sritis primena šio sakinio žodžių pirmosios raidės:

B.

P.

kelia

budinčio

jaunimo

dvasią

Kiekvienai amžiaus grupei yra numatyti **raidos uždaviniai** – tai, ko siekiama išmokti ugdantis per skautišką programą. Raidos uždavinius skautai naudoja reflektuodami pokyčius, keldami asmeninio tobulėjimo tikslus.

2.3 Raidos uždaviniai – ką siekiame išsiugdyti

2.3.1 Jaunesnieji skautai

BŪDO RAIDA		
Savarankiškumas	Atsakingumas	Tiesumas
Žinau jaunesniųjų skautų priesakus ir suprantu, ką jie reiškia.	Atlieku man patikėtas užduotis, nes žinau, kad tai svarbu visiems.	Noriai, susikaupęs ginu tai, kas man atrodo teisinga.
Priimdamas sprendimus, atsižvelgiu į vyresniųjų nuomonę.	Nepasiduodu, net kai susiduriu su sunkia užduotimi.	Savo veiksmais parodau, kad suprantu jaunesniųjų skautų priesakus.
Dalyvauju užsiėmimuose, kurie man padeda išmokti ko nors naujo.	Žinau, kad mano veiksmai turi pasekmes.	

PROTO RAIDA		
Žingeidumas	Kritinis mąstymas	Kūrybiškumas
<p>Domiuosi supančiu pasauliu, stengiuosi geriau pažinti įvairių reiškinių priežastis. Atradimais dalinuosi su gaujos nariais.</p> <p>Žinau, kur ieškoti ir kur saugoti naują informaciją.</p> <p>Gebu išsirinkti, ką norėčiau veikti ar išmokti.</p>	<p>Tai, ką išmokau, panaudoju situacijose, su kuriomis susiduriu.</p> <p>Galiu suprasti, kai susiduriu su problema, ir moku tinkamai į ją reaguoti.</p>	<p>Nevaržau savo vaizduotės ir paaiškinu kitiems, ką sugalvojau ar sukūriau.</p> <p>Moku įvairiais būdais išreikšti savo įspūdžius.</p> <p>Suprantu ir moku paaiškinti pasakų ir įvairių istorijų potekstę.</p>

KŪNO RAIDA		
Fizinė gerovė ir jos puoselėjimas	Savo kūno suvokimas	Fizinis aktyvumas ir tobulėjimas
<p>Žinau, ką reikia ir ko nereikia valgyti.</p> <p>Sugebu įvertinti savo galimybes ir riziką.</p> <p>Rūpinuosi savo kūnu ir išvaizda.</p>	<p>Galiu apibūdinti savo kūno sandarą.</p> <p>Žinau pagrindinius fizinius berniukų ir mergaičių skirtumus.</p>	<p>Dalyvauju fizinėje veikloje, kuri padeda man tapti vikresniam ir lavina įgūdžius.</p>

BENDRUMO RAIDA		
Pilietiškumas ir tautiškumas	Bendruomeniškumas ir tolerancija	Konstruktivus veikimas grupėje
<p>Žinau, kaip turėčiau elgtis, kad gerai sutarčiau su kitais.</p> <p>Noriai dalyvauju visuose užsiėmimuose ir veiklose.</p> <p>Gerbiu kitų nuosavybę.</p> <p>Nenuliūstu, kai pralaimiu žaisdamas arba balsuojant.</p>	<p>Kasdien stengiuosi būti naudingas kitiems.</p> <p>Palaukiu savo eilės kalbėti, klausausi kitų ir stengiuosi gerbti kitų nuomonę.</p> <p>Neįžeisdamas išsakau savo nuomonę apie kitus.</p>	<p>Gebu dirbti kartu su kitais, gaujoje prisiimu tam tikras pareigas.</p> <p>Vadovauju draugiškai.</p>

JAUSMŲ RAIDA		
Savivertė	Nuovokumas santykiuose su kitais žmonėmis	Emocinis stabilumas
<p>Žinau savo stipriąsias ir silpnąsias savybes.</p> <p>Stengiuosi būti geresnis žmogus.</p> <p>Stengiuosi įveikti iššūkius, net jei man baisu.</p> <p>Geranoriškai priimu kritiką.</p>	<p>Pasirenku savo draugus, stengiuosi su visais sutarti.</p> <p>Klausau vyresnių ir juos gerbiu.</p> <p>Galiu apibūdinti, kas man patinka ir nepatinka.</p> <p>Suprantu, kad vaikai yra skirtingi.</p>	<p>Gebu apibūdinti, kaip aš jaučiuosi. <i>poz. per meninę saviraišką</i></p>

DVASIOS RAIDA		
Dvasinė tapatybė	Dvasinis patyrimas	Dvasinės įvairovės pažinimas
<p>Galiu pasakyti, kokioje aplinkoje jaučiuosi ramus.</p> <p>Žinau, kokią religiją išpažįsta (jei išpažįsta) mano šeima.</p>	<p>Noriai dalyvauju susikaupimo užsiėmimuose.</p> <p>Vertinu aplinkinių gerus ketinimus.</p> <p>Suprantu, kad tikėjimo idealai turi atsispindėti kasdienėje veikloje.</p>	<p>Su visais vaikais elgiuosi vienodai, nepriklausomai nuo jų religinių įsitikinimų.</p> <p>Gerbiu žmones, kurie stengiasi gyventi pagal savo religinius įsitikinimus.</p>

2.3.2 Skautai

BŪDO RAIDA		
Savarankiškumas	Atsakingumas	Tiesumas
<p>Žinau skautų priesakus, galiu paaiškinti jų reikšmę.</p> <p>Aktyviai išsakau savo nuomonę, priimant su manimi susijusius sprendimus.</p> <p>Pasirenku ir dalyvauju užsiėmimuose, kurie padeda man tobulėti.</p>	<p>Atsakingai vykdau savo pareigas grupėse, kurioms priklausau.</p> <p>Susidūręs su sunkumais, neprarandu ryžto ir iš jų pasimokau.</p> <p>Sugebu priimti ir analizuoti kritiką.</p> <p>Numatau, kokias pasekmes visai grupei turės mano veiksmai ir sprendimai.</p>	<p>Stengiuosi būti nuoseklus.</p> <p>Savo kasdiniame gyvenime laikausi ir vadovaujuosi skautų priesakais.</p> <p>Aktyviai domiuosi savo ateities galimybėmis.</p>

PROTO RAIDA		
Žingeidumas	Kritinis mąstymas	Kūrybiškumas
<p>Stengiuosi atrasti pasaulį per savo potyrius.</p> <p>Žinau, kokių yra skirtingų informacijos šaltinių, ir jais naudojuosi.</p> <p>Atrandu savo gebėjimus ir gilinuosi į man įdomius dalykus, kurie gali būti naudingi ateityje.</p>	<p>Sugebu panaudoti žinias ir gebėjimus netikėtose situacijose.</p> <p>Apgalvotai ieškau problemos priežasčių ir sprendimų.</p>	<p>Priimu iššūkius, reikalaujančius vaizduotės ir kūrybos.</p> <p>Kūrybiškai naudojuosi įvairiais minčių ir emocijų raiškos būdais.</p>

KŪNO RAIDA		
Fizinė gerovė ir jos puoselėjimas	Savo kūno suvokimas	Fizinis aktyvumas ir tobulėjimas
<p>Žinau, koks yra sveikas fizinės veiklos, poilsio ir mitybos režimas.</p> <p>Stengiuosi atrodyti tvarkingai, laikytis higienos principų.</p> <p>Atpažįstu ir vengiu sveikatai žalingos elgsenos.</p> <p>Moku pasirūpinti savimi susirgęs ar atsitikus nelaimei.</p>	<p>Pripažįstu savo bręstančio kūno pasikeitimus.</p> <p>Žinau, kad berniukai ir mergaitės auga skirtingais tempais ir gerbiu kiekvieno asmeninę erdvę.</p>	<p>Dalyvauju fizinėje veikloje, kurioje išbandau savo galimybes, tampa vikresnis, lankstesnis ir mokausi išnaudoti savo galimybes.</p> <p>Grūdinuosi ir vystau savo jautimus.</p>

BENDRUMO RAIDA		
Pilietiškumas ir tautiškumas	Bendruomeniškumas ir tolerancija	Konstruktivus veikimas grupėje
<p>Esu brolystės / seserystės pavyzdys savo bendruomenėje.</p> <p>Jaučiu poreikį būti aktyvus įvairiose grupėse, kurioms priklausau.</p> <p>Rūpinuosi kitų nuosavybe.</p> <p>Pralaimėjęs su tuo susitaikau, susivaldau ir neprarandu ryžto.</p> <p>Galiu paaiškinti, kokiai tautai ar tautoms priklausau, ir domiuosi kitomis tautomis, gyvenančiomis mano aplinkoje.</p>	<p>Pastebiu, kai kam nors reikia pagalbos, ir stengiuosi padėti.</p> <p>Gebu dalyvauti pokalbyje, aktyviai išsakau savo argumentus ir iš klausau kitų.</p> <p>Esu atviras skirtingoms socialinėms klasėms, įsitikinimams ir gyvenimo būdams.</p>	<p>Suprantu, kuo naudingas darbas grupėje, ir prisidedu prie jo.</p> <p>Koordinuodamas grupę, rodu pagarbą kitų nuomonėms, sugebu valdyti situaciją, iškilus konfliktams.</p> <p>Sugebu priimti sprendimus ir laikytis jų komandoje.</p>

JAUSMŲ RAIDA		
Savivertė	Nuovokumas santykiuose su kitais žmonėmis	Emocinis stabilumas
<p>Priimu savo stipriąsias ir silpnąsias savybes.</p> <p>Pripažįstu savo klaidas ir stengiuosi jas taisyti.</p> <p>Stengiuosi tobulinti turimus įgūdžius ir įveikti asmeninius sunkumus.</p>	<p>Prisidedu prie vieneto gerovės ir augimo palaikydamas draugiškus santykius su kitais jos nariais.</p> <p>Vertinu savo šeimą ir suprantu savo vaidmenį joje.</p> <p>Priimu, kad kiekvienas suvokia ir reiškia jausmus skirtingai.</p>	<p>Atpažįstu savo emocijas ir jas reiškiu neužgaudamas kitų.</p>

DVASIOS RAIDA		
Dvasinė tapatybė	Dvasinis patyrimas	Dvasinės įvairovės pažinimas
<p>Nuolatos įsivertinu, ar mano veiksmai ir pasirinkimai atitinka mano dvasinius įsitikinimus.</p> <p>Domiuosi savo šeimos ir bendruomenės išpažįstama religija arba dvasiniais įsitikinimais.</p>	<p>Noriai ir aktyviai dalyvauju susikaupimuose, skirtuose suvokti Dievą (ar atrasti dvasinį patyrimą) gamtoje.</p> <p>Stengiuosi išklaudyti ir pasimokyti iš kitų žmonių gerų norų.</p> <p>Aktyviai dalyvauju savo dvasinės bendruomenės gyvenime.</p>	<p>Su kitų dvasinių įsitikinimų žmonėmis bendrauju be išankstinių nuostatų.</p>

2.3.3 Patyrę skautai

BŪDO RAIDA		
Savarankiškumas	Atsakingumas	Tiesumas
<p>Sąmoningai pasirenku vertybes ir principus, kuriais vadovaujuosi.</p> <p>Suprantu, kokias pasekmes gali turėti mano pasirinkimai.</p> <p>Nuolatos keliu sau tikslus įvairiose gyvenimo srityse.</p>	<p>Pateisinu kitų pasitikėjimą manimi.</p> <p>Suprantu, kuo svarbios man tekusios užduotys, nusistatau ir laikausi prioritetų.</p> <p>Susidūręs su kliūtimis, nepasiduodu ir ieškau sprendimų arba alternatyvų, randu, ko pasimokyti iš šios patirties.</p> <p>Prisiimu atsakomybę už savo veiksmų pasekmes sau ir grupėms, kurioms priklausau.</p>	<p>Turiu savo pažiūras ir gebu jas argumentuotai perteikti kitiems.</p> <p>Kasdien laikausi savo pasirinktų vertybių ir principų ir suprantu, kokią žinutę taip perduodu kitiems.</p>

PROTO RAIDA		
Žingeidumas	Kritinis mąstymas	Kūrybiškumas
<p>Nuolatos stengiuosi plėsti savo žinias ir įgyti įvairios patirties.</p> <p>Žinau, kur ieškoti informacijos, atsirenku ją pagal savo poreikius.</p> <p>Atsižvelgdamas į savo gebėjimus, renkuosi tolimesnį mokymosi arba profesinį kelią ir įvardinu kitas mane dominančias sritis.</p>	<p>Gebu įvertinti įgytą patirtį ir tai, ką supratau, kūrybiškai panaudoti ateityje.</p> <p>Sugebu spręsti problemas, kelti hipotezes, jas patikrinti ir priimti tinkamas išvadas.</p>	<p>Priimu iššūkius, reikalaujančius naujų idėjų, ir siekiu juos įveikti kūrybiškai.</p> <p>Bandau įvairius būdus idėjoms ir emocijoms reikšti, gebu pasirinkti tinkamiausią.</p>

KŪNO RAIDA

Fizinė gerovė ir jos puoselėjimas	Savo kūno suvokimas	Fizinis aktyvumas ir tobulėjimas
<p>Gebu pasirinkti sveiką mitybą, poilsio ir fizinės veiklos režimą.</p>	<p>Priimu savo kūno ypatumus ir gerbiu fizinius žmonių skirtumus.</p>	<p>Atsakingai bandau savo fizinės ribas.</p>
<p>Rūpinuosi savo fizine gerove ir stengiuosi atrodyti tvarkingai.</p>	<p>Priimu poreikius, kylančius dėl lyčių fizinių skirtumų.</p>	<p>Dalyvauju fizinėje veikloje, kuri skatina darnų vystymąsi.</p>
<p>Žinau rizikingo elgesio ir žalingų medžiagų poveikį ir jų vengiu.</p>		

BENDRUMO RAIDA		
Pilietiškumas ir tautiškumas	Bendruomeniškumas ir tolerancija	Konstruktivus veikimas grupėje
<p>Žinau savo pareigas ir teises ir padedu jas suprasti kitiems, galiu paaiškinti, kas yra žmogaus teisės.</p> <p>Esu aktyvus bendruomenėse, kurioms priklausau, dirbu bendram labui.</p> <p>Kai už mane nebalsuojama, garbingai priimu kitų sprendimą ir prisijungiu prie bendro darbo.</p> <p>Domiuosi savo tautos istorija ir dabartimi, esu atviras daugiatautei aplinkai, gebu joje gyventi ir padedu tai daryti kitiems.</p>	<p>Pastebiu, kai galiu būti naudingas, ir vienas arba su komanda dalyvauju, sprendžiant socialines problemas.</p> <p>Pristatau savo idėjas ir gerbiu ir vertinu tai, ką išsako kiti.</p> <p>Domiuosi kitokiais gyvenimo būdais, priimu skirtumus kaip įvairovę, o ne kaip grėsmę.</p> <p>Pažįstu ir kritiškai vertinu etninius, lyčių ir kitus stereotipus.</p>	<p>Suprantu, kad visi vaidmenys grupėje yra svarbūs, sau tekusias pareigas vykdau kiek galėdamas geriau, aktyviai prisidedu prie bendrų projektų.</p> <p>Moku ieškoti konfliktus sukeliančių priežasčių ir jų sprendimo būdų, moku spręsti konfliktus kasdieniame gyvenime.</p> <p>Vadovaudamas grupei, gerbiu jos poreikius ir nesiekiu vienvaldystės.</p>

JAUSMŲ RAIDA		
Savivertė	Nuovokumas santykiuose su kitais žmonėmis	Emocinis stabilumas
<p>Galiu apibūdinti savo asmenybę.</p> <p>Pripažįstu, kad klystu, ir esu pasiryžęs tobulinti savo savybes.</p> <p>Žinau savo ribas ir jas plečiu.</p>	<p>Esu švelnus ir atidus kitiems žmonėms.</p> <p>Gerbiu savo ir kitų principus.</p> <p>Gerbiu savo ir kitų seksualumą ir priimu jį kaip meilės išraišką.</p> <p>Prisidedu prie savo šeimos gerovės.</p>	<p>Veikiu sąmoningai ir gerbiu kitų jausmus.</p> <p>Suprantu, kada elgiuosi netinkamai, ir stengiuosi elgesį taisyti.</p> <p>Nesu agresyvus ir suvaržytas.</p>

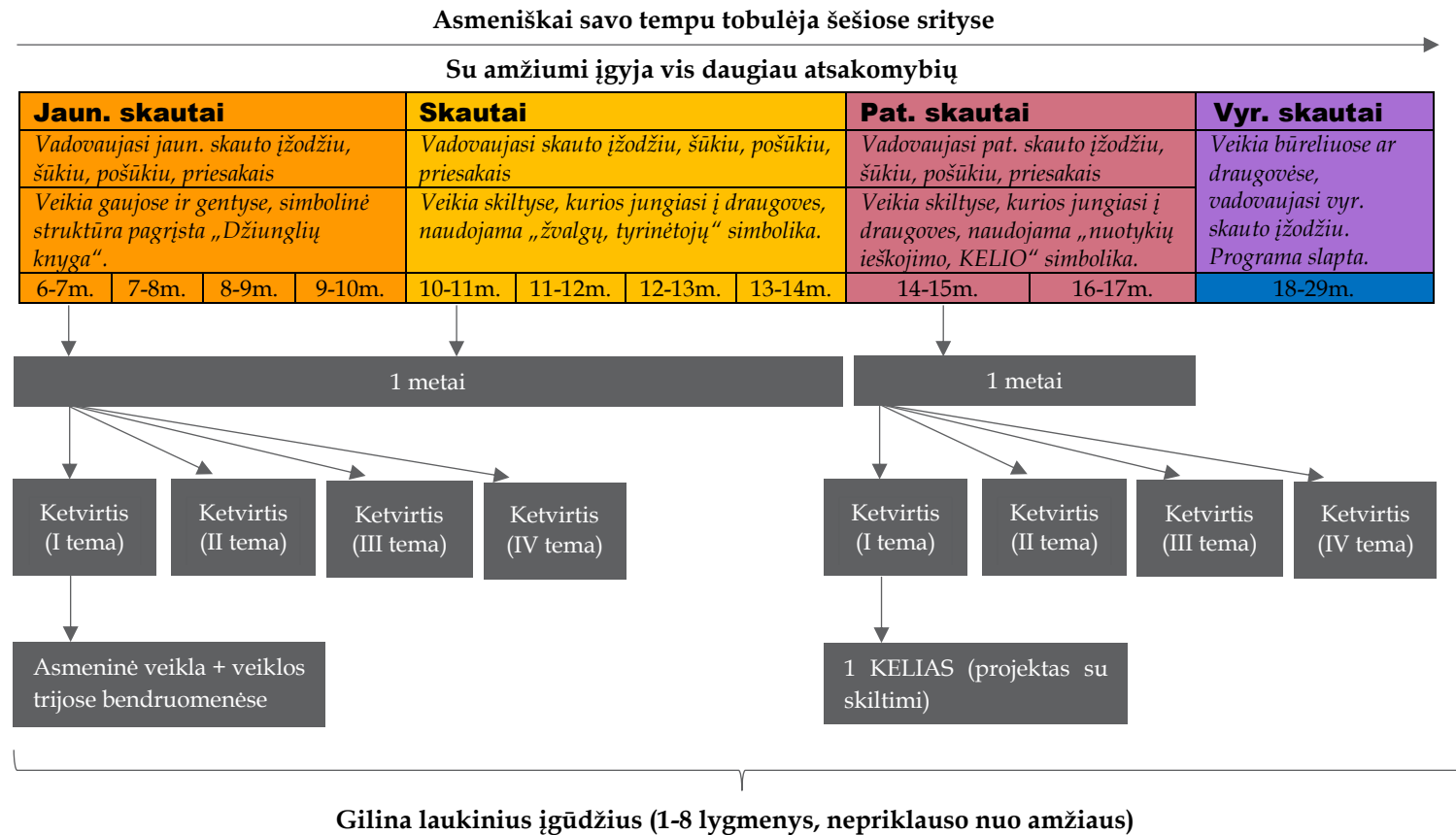
DVASIOS RAIDA		
Dvasinė tapatybė	Dvasinis patyrimas	Dvasinės įvairovės pažinimas
<p>Nuosekliai laikasi savo dvasinių įsitikinimų visuose savo darbuose.</p> <p>Galiu paaiškinti savo asmeninį santykį su įvairiais mane supančiais dvasiniais įsitikinimais ir religijomis.</p>	<p>Savarankiškai rengiu apmąstymus grupėje, per kuriuos apibendriname per veiklas įgytą dvasinį patyrimą.</p> <p>Ieškau dvasinio pasaulio, atrasdamas šio pasaulio stebuklus, išgyvendamas su kitais, siekdamas pagerinti pasaulį, prisiimdamas atsakomybę už savo dvasinį tobulėjimą.</p> <p>Suprantu ir galiu paaiškinti dvasinio patyrimo svarbą žmogui ir visuomenei.</p>	<p>Domiuosi savo bendruomenės dvasiniu paveldu.</p> <p>Bendrauju su įvairiais religijas išpažįstančiais žmonėmis.</p>

2.3.4 Galutinis jaunimo programos tikslas

Būdo raida	<ul style="list-style-type: none"> • Į gyvenimą žiūri linksmai ir su humoru • Kritiškai pažįsta aplinkinį pasaulį, gali priimti sprendimus ir prisiimti galimas jų pasekmes • Jaučiasi atsakingas už savo vystymąsi ir nusistato tikslus tai pasiekti • Moka planuoti savo laiką, atsižvelgdamas į darbų prioritetus • Stengiasi apibrėžti savo gyvenimo būdą bei visuomeninę ir profesinę integraciją
Proto raida	<ul style="list-style-type: none"> • Nuolatos skatina žingeidumą ir siekia plėsti savo akiratį • Sugeba analizuoti ir klasifikuoti informaciją ir pritaikyti savo patirčiai bei aplinkai • Pasižymi išradingumu ir kūrybiškumu, taikydamas savo technines žinias ir įgūdžius
Kūno raida	<ul style="list-style-type: none"> • Prisiima dalį atsakomybės už darnų savo kūno lavinimą • Žino kūną valdančius biologinius procesus • Rūpinasi sveikata, žino savo galimybių ribas • Grūdinasi ir lavina savo jutimus (regėjimą, klausą, lytėjimą, uoslę, skonį), kurie kompensuoja trūkumus
Bendrumo raida	<ul style="list-style-type: none"> • Sugeba dirbti grupėje, efektyviai bendrauti su kitais, valdyti bendrus projektus, taip pat aktyviai dalyvauja vietinės bendruomenės veikloje, taip prisidedamas prie visuotinės gerovės kūrimo • Gali paaiškinti žmonių teises ir žino daug pavyzdžių, kaip šios teisės gali būti pažeistos ar jų gali būti laikomasi veikiant socialiniams, ekonominiams ir kultūriniais veiksniams. Vadovaujasi šiomis žiniomis, priimdamas atitinkamus sprendimus kasdieniniame gyvenime.
Jausmų raida	<ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta ir priima savo jausmus, žino juos sukeliančias priežastis ir supranta, kaip šie jausmai gali paveikti aplinkinius žmones • Sugeba perteikti savo jausmus skirtingais išraiškos būdais (muzika, šokis, vaidyba, piešimas, poezija ir pan.) • Džiaugiasi gerosiomis gyvenimo pusėmis, kurios padeda pakelti sunkumus ir išlaikyti emocinę pusiausvyrą bei laimės jausmą
Dvasios raida	<ul style="list-style-type: none"> • Supranta ir gali paaiškinti dvasinio patyrimo svarbą žmogui ir visuomenei • Suvokia ir gali pagrįsti savo religinį pasirinkimą • Domisi savo bendruomenės dvasiniu paveldu ir bendrauja su įvairias religijas išpažįstančiais žmonėmis

3 Kaip jaunas žmogus keliauja per JP

Vaikai ir jauni žmonės prie JP gali prisijungti įvairiais gyvenimo etapais. Skauto, prisijungiančio nuo 6 metų ir dalyvaujančio JP iki pat 29-erių, kelionė atrodytų taip (pastaba: jūrų, oro skautų kelionė per JP analogiška, tačiau skiriasi terminologija, simbolika):



3.1 Amžiaus grupės ir tarpsniai

JP vykdoma keturiose amžiaus grupėse:

- **Jaunesnieji skautai** (6-10 m.)
- **Skautai** (10-14 m.)
- **Patyrę skautai** (14-17 m.)
- **Vyresnieji skautai** (18-29 m.)

Visų amžiaus grupių programos remiasi tais pačiais jaunimo programos principais, tačiau JP gairės yra pritaikytos kiekvienai amžiaus grupei pagal to amžiaus jauniems žmonėms būdingą brandą bei pasirengimą išsipareigojimams ir atsakomybei.

Jei įmanoma, skautiškos draugovės yra kuriamos amžiaus grupių pagrindu. Jei draugovėje skautauja skirtingų amžiaus grupių skautai, JP vis tiek siekiama vykdyti, atsižvelgiant į amžiaus grupių ypatumus.

Vyresniųjų skautų amžiaus grupės programa tradiciškai yra slapta ir saugoma vyresniųjų skaučių bei skautų vyčių būreliuose ir draugovėse.

Amžiaus tarpsniai yra ~1-2 metų laikotarpiai, per kuriuos to amžiaus vaikai/jauni žmonės dažniausiai padaro tam tikrą raidos šuolį, keičiasi jų santykis su savimi, kitais ir aplinka.

Jaun. skautų ir skautų amžiaus grupėse yra po keturis, pat. skautų amžiaus grupėje – du tarpsniai.

Dalyvaujama tos pačios amžiaus grupės programoje, bet atsižvelgiant į brandą, prisiimama daugiau atsakomybių skautišrame vienete¹.

¹ Amžiaus tarpsnių gairės bus parengtos vėliau.

3.2 Įžodis, priesakai, šūkis, pošūkis

Vilkų

Įžodis	„Aš pasižadu stengtis mylėti Dievą, Tėvynę, vykdyti jaunesniųjų skautų priesakus ir kasdien padaryti gerą darbėlį“.
Priesakai	1. Vilkas visada stengiasi būti geras. 2. Vilkas klauso vyresniųjų. 3. Vilkas galvoja pirmiau apie kitus, o tik vėliau apie save.
Šūkis	„Dievui, Tėvynei!“
Pošūkis	„Būk geras! – Stengiuosi!“

Bebrų

Įžodis	„Aš pasižadu stengtis mylėti Dievą, Tėvynę, Jūrą, vykdyti jaunesniųjų skautų priesakus ir kasdien padaryti gerą darbėlį“.
Priesakai	1. Bebras visada stengiasi būti geras. 2. Bebras klauso vyresniųjų. 3. Bebras galvoja pirmiau apie kitus, o tik vėliau apie save.
Šūkis	„Dievui, Tėvynei!“
Pošūkis	„Gero vėjo! – Vėjo vėjo!“

Skautų

Įžodis	„Brangindamas (-a) savo garbę, aš pasižadau stengtis tarnauti Dievui ir Tėvynei, padėti artimui ir vykdyti skautų (-čių) priesakus.“	
Priesakai	Skautų	Skaučių
	1) skautas tiesus ir laikosi savo žodžio; 2) skautas ištikimas Dievui ir Tėvynei; 3) skautas naudingas ir padeda artimui; 4) skautas - draugas savo artimui ir brolis kitam skautui; 5) skautas mandagus ir riteriškas; 6) skautas - gamtos draugas; 7) skautas klusnus savo tėvams ir vyresnybei; 8) skautas linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties; 9) skautas taupus; 10) skautas blaivus ir skaistus savo mintyse, žodžiuose ir veiksmuose.	1) skautė tiesi ir laikosi savo žodžio; 2) skautė ištikima Dievui ir Tėvynei; 3) skautė naudinga ir padeda artimui; 4) skautė - draugė savo artimui ir sesė kitai skautei; 5) skautė mandagi ir kukli; 6) skautė - gamtos draugė; 7) skautė klusni savo tėvams ir vyresnybei; 8) skautė linksma, susivaldo ir nenustoja vilties; 9) skautė taupi; 10) skautė blaivi ir skaisti savo mintyse, žodžiuose ir veiksmuose.
	Geležinis priesakas: Skautas (-ė) sąžiningai atlieka visas savo pareigas.	
Šūkis	„Dievui, Tėvynei, Artimui“	
Pošūkis	„Budėk! - Vis budžiu!“	

Jūrų skautų

Įžodis	„Brangindamas (-a) savo garbę, aš pasižadau stengtis tarnauti Dievui ir Tėvynei, mylėti Jūrą, padėti Artimui ir vykdyti skautų (-čių) priesakus”	
Priesakai	Skautų	Skaučių
	1) skautas tiesus ir laikosi savo žodžio; 2) skautas ištikimas Dievui ir Tėvynei; 3) skautas naudingas ir padeda artimui; 4) skautas – draugas savo artimui ir brolis kitam skautui; 5) skautas mandagus ir riteriškas; 6) skautas – gamtos draugas; 7) skautas klusnus savo tėvams ir vyresnybei; 8) skautas linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties; 9) skautas taupus; 10) skautas blaivus ir skaistus savo mintyse, žodžiuose ir veiksmuose.	1) skautė tiesi ir laikosi savo žodžio; 2) skautė ištikima Dievui ir Tėvynei; 3) skautė naudinga ir padeda artimui; 4) skautė – draugė savo artimui ir sesė kitai skautei; 5) skautė mandagi ir kukli; 6) skautė – gamtos draugė; 7) skautė klusni savo tėvams ir vyresnybei; 8) skautė linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties; 9) skautė taupi; 10) skautė blaivi ir skaisti savo mintyse, žodžiuose ir veiksmuose.
	Geležinis priesakas: Skautas (-ė) sąžiningai atlieka visas savo pareigas.	
Šūkis	„Dievui, Tėvynei, Artimui”	
Pošūkis	„Budėk! – Vis budžiu!” „Gero vėjo! – Vėjo vėjo!”	

Patyrusių skautų

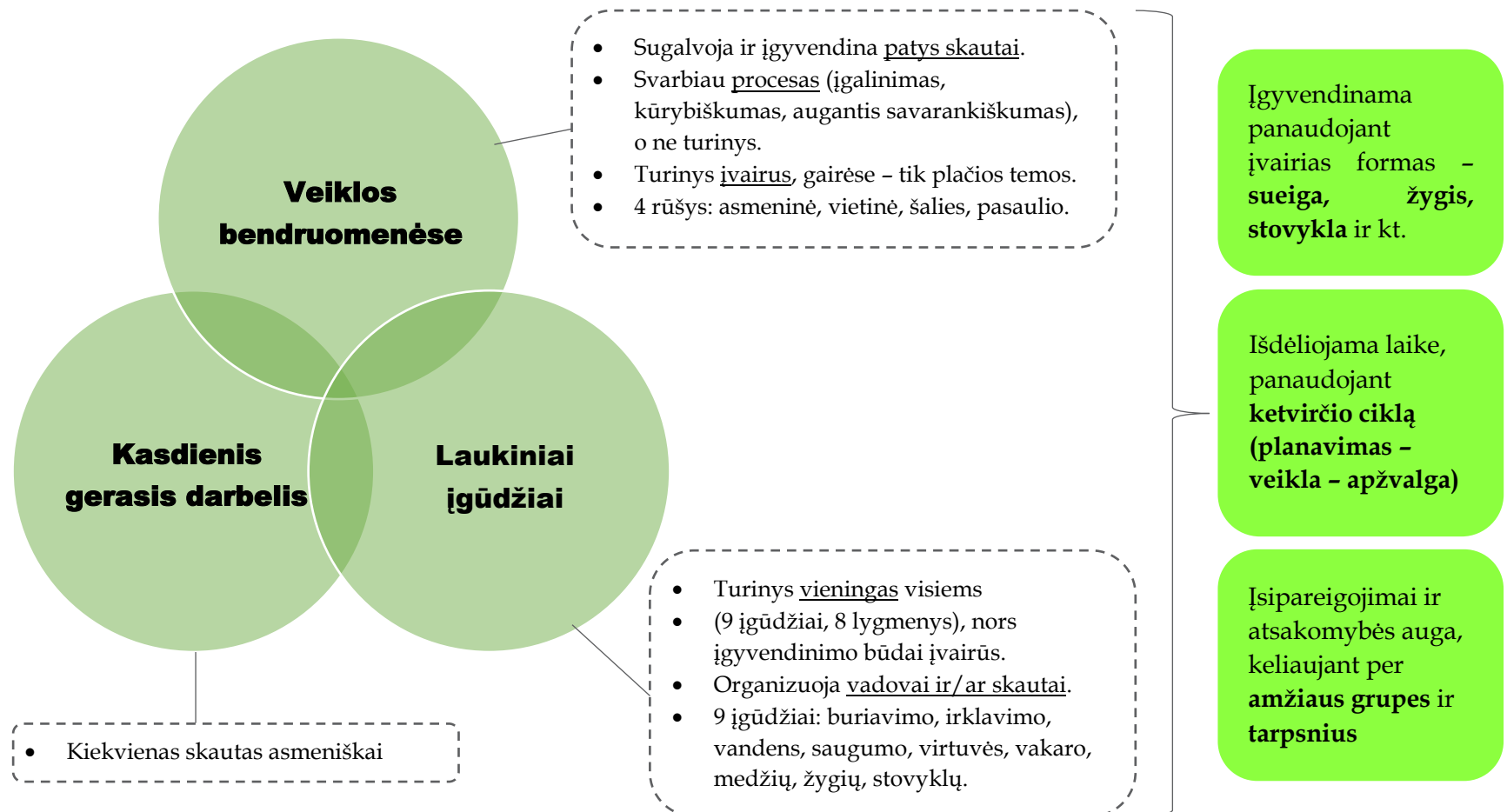
Įžodis	„Brangindamas (-a) savo garbę, aš pasižadu stengtis tarnauti Dievui ir Tėvynei, padėti Artimui, vykdyti skautų (-čių) priesakus ir būti geru pavyzdžiu jaunesniesiems skautams.“	
Priesakai	Skautų	Skaučių
	1) skautas tiesus ir laikosi savo žodžio; 2) skautas ištikimas Dievui ir Tėvynei; 3) skautas naudingas ir padeda artimui; 4) skautas – draugas savo artimui ir brolis kitam skautui; 5) skautas mandagus ir riteriškas; 6) skautas – gamtos draugas; 7) skautas klusnus savo tėvams ir vyresnybei; 8) skautas linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties; 9) skautas taupus; 10) skautas blaivus ir skaistus savo mintyse, žodžiuose ir veiksmuose.	1) skautė tiesi ir laikosi savo žodžio; 2) skautė ištikima Dievui ir Tėvynei; 3) skautė naudinga ir padeda artimui; 4) skautė – draugė savo artimui ir sesė kitai skautei; 5) skautė mandagi ir kukli; 6) skautė – gamtos draugė; 7) skautė klusni savo tėvams ir vyresnybei; 8) skautė linksma, susivaldo ir nenustoja vilties; 9) skautė taupi; 10) skautė blaivi ir skaisti savo mintyse, žodžiuose ir veiksmuose.
	Geležinis priesakas: Skautas (-ė) sąžiningai atlieka visas savo pareigas.	
Šūkis	„Dievui, Tėvynei, Artimui“	
Pošūkis	„Budėk! – Vis budžiu!“	

Patyrusių jūrų skautų

Įžodis	„Brangindamas (-a) savo garbę, aš pasižadu stengtis tarnauti Dievui ir Tėvynei, mylėti Jūrą, padėti Artimui, vykdyti skautų (-čių) priesakus ir būti geru pavyzdžiu jaunesniesiems skautams“	
Priesakai	Skautų	Skaučių
	1) skautas tiesus ir laikosi savo žodžio; 2) skautas ištikimas Dievui ir Tėvynei; 3) skautas naudingas ir padeda artimui; 4) skautas – draugas savo artimui ir brolis kitam skautui; 5) skautas mandagus ir riteriškas; 6) skautas – gamtos draugas; 7) skautas klusnus savo tėvams ir vyresnybei; 8) skautas linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties; 9) skautas taupus; 10) skautas blaivus ir skaistus savo mintyse, žodžiuose ir veiksmuose.	1) skautė tiesi ir laikosi savo žodžio; 2) skautė ištikima Dievui ir Tėvynei; 3) skautė naudinga ir padeda artimui; 4) skautė – draugė savo artimui ir sesė kitai skautei; 5) skautė mandagi ir kukli; 6) skautė – gamtos draugė; 7) skautė klusni savo tėvams ir vyresnybei; 8) skautė linksma, susivaldo ir nenustoja vilties; 9) skautė taupi; 10) skautė blaivi ir skaisti savo mintyse, žodžiuose ir veiksmuose.
	Geležinis priesakas: Skautas (-ė) sąžiningai atlieka visas savo pareigas.	
Šūkis	„Dievui, Tėvynei, Artimui“	
Pošūkis	„Budėk! – Vis budžiu!“ „Gero vėjo! – Vėjo vėjo!“	

4 Ką jaunas žmogus veikia, dalyvaudamas JP

Turiningą skautišką programą sudaro visos šios veiklos:



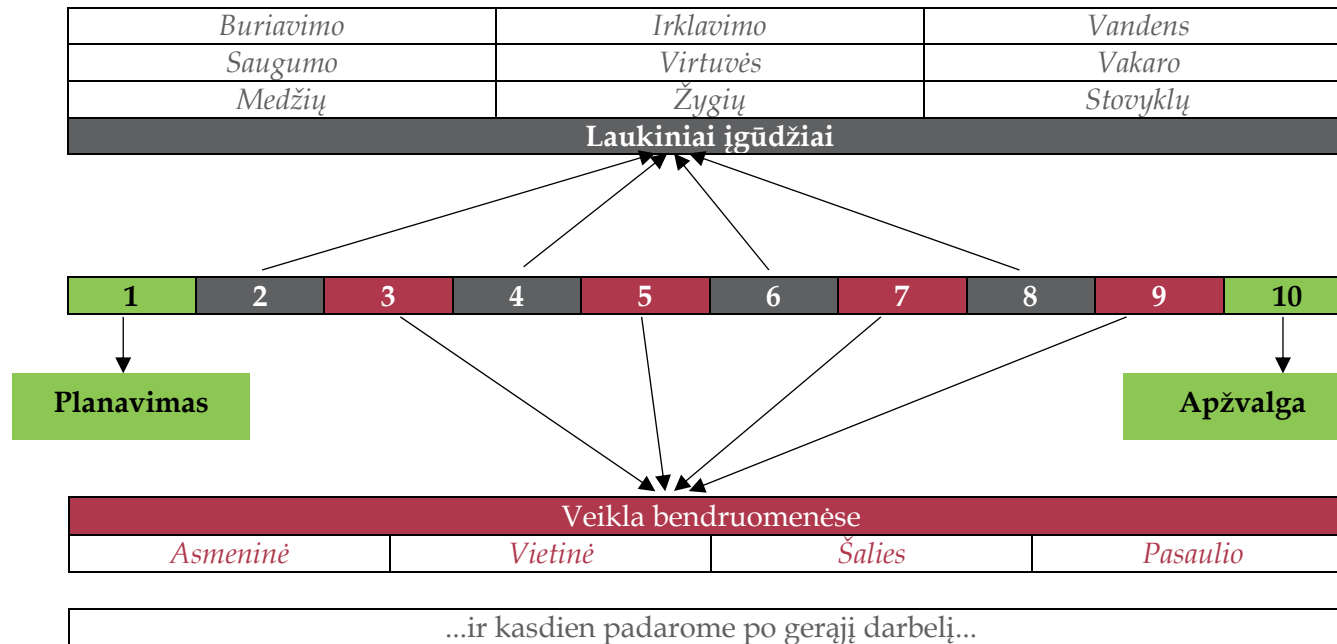
4.1 Skautiški metai ir ketvirčio ciklas (planavimas – veikla – apžvalga)

Skautiškos veiklos organizuojamos ketvirčiais – maždaug trijų mėnesių laikotarpiais. Ketvirčio ciklas visada prasideda planavimu, baigiasi – apžvalga, o tarp jų vyksta veiklos:

Ketvirčio PLANAVIMAS	VEIKLA	Ketvirčio APŽVALGA
<p>Skautai su vadovų pagalba svarsto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokios veiklos bendruomenėje imsis • Kokius laukinius įgūdžius gilins • Kokios kitos veiklos, renginiai vyks ir kokios bus visų atsakomybės 	<p>Įgyvendinamos veiklos bendruomenėje, gilinami laukiniai įgūdžiai, dalyvaujama kituose renginiuose.</p>	<p>Ketvirčio pabaigoje, šventinėje sueigoje dalinamasi stipriausiais išpūdžiais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reflektuojama apie ketvirčio veiklas bendruomenėje ir geruosius darbelius • Apibendrinami laukinių įgūdžių pasiekimai • Pastebima, kaip kiekvienas patobulėjo „<i>B. P. kelia budinčio jaunimo dvasią</i>“ srityse

Jei skautiški susitikimai vyksta kas savaitę, per vieną ketvirtį jų gali įvykti apie 10.

„Susitikimai“ – tai sueigos, žygiai, stovyklos, renginiai ar kt. Dešimties susitikimų ketvirčio tinklelio pavyzdys:



Per kiekvieną susitikimą vadovai taiko skautiškąjį metodą, o skautai ugdomsi per asmeninę patirtį. Įtraukiant skautus į veiklos etapus – juos įgalinant, – įgijamos stipresnės patirtys, o šias patirtis reflektuojant, ugdytas gileja:

Veikla + Įgalinimas → Patirtys + Refleksija → Gilus ugdytas

Ketvirčio ciklo gairės yra pritaikytos kiekvienai amžiaus grupei: žr. apie [jaun. skautus](#), [skautus](#), [pat. skautus](#).

4.2 Veikla bendruomenėse: kas tai

Tai – **pačių skautų sugalvojami** iššūkiai, padedantys pažinti save ir pasaulį aplink.

- Planuojasi, vykdo, apžvelgia **patys skautai** (vadovai padeda). Svarbiausias vaikų įgalinimas, laisvė galvojant idėjas, kūrybiškumas. Svarbiau ne turinys, o procesas ir progresas planuojant ir savarankiškai vykdant veiklas.
- Turinys **labai įvairus** ir neribojamas. Skautai renkasi plačią temą iš JP gairių ir patys ją siaurina kaip tik nori.
- Jaun. skautų veiklos bendruomenėse vadinamos „**nuotykiomis**“, skautų – „**ekspedicijomis**“, pat. skautų – „**KELIAIS**“.
- Yra **keturių rūšių** vienodai svarbios veiklos:
 - **Asmeninė** veikla: skautai gilina save, savo šeimą, pačius artimiausius žmones.
 - Veikla **vietinėje** bendruomenėje: draugaujama su įvairių profesijų atstovais, vaikų ar senelių namais, mokykla. Įsitraukiama į vietines iniciatyvas.
 - Veikla **šalies** bendruomenėje: skautai dėmesį skiria Lietuvai, jos istorijai, visiems jos žmonėms. Dalyvaujama šventėse, minėjimuose.
 - Veikla **pasaulio** bendruomenėje: domimasi pasaulio įvairove – valstybėmis, kultūra, žmonėmis, pasiekimais. Bendraujama su pasaulio skautais.

4.3 Laukiniai įgūdžiai: kas tai

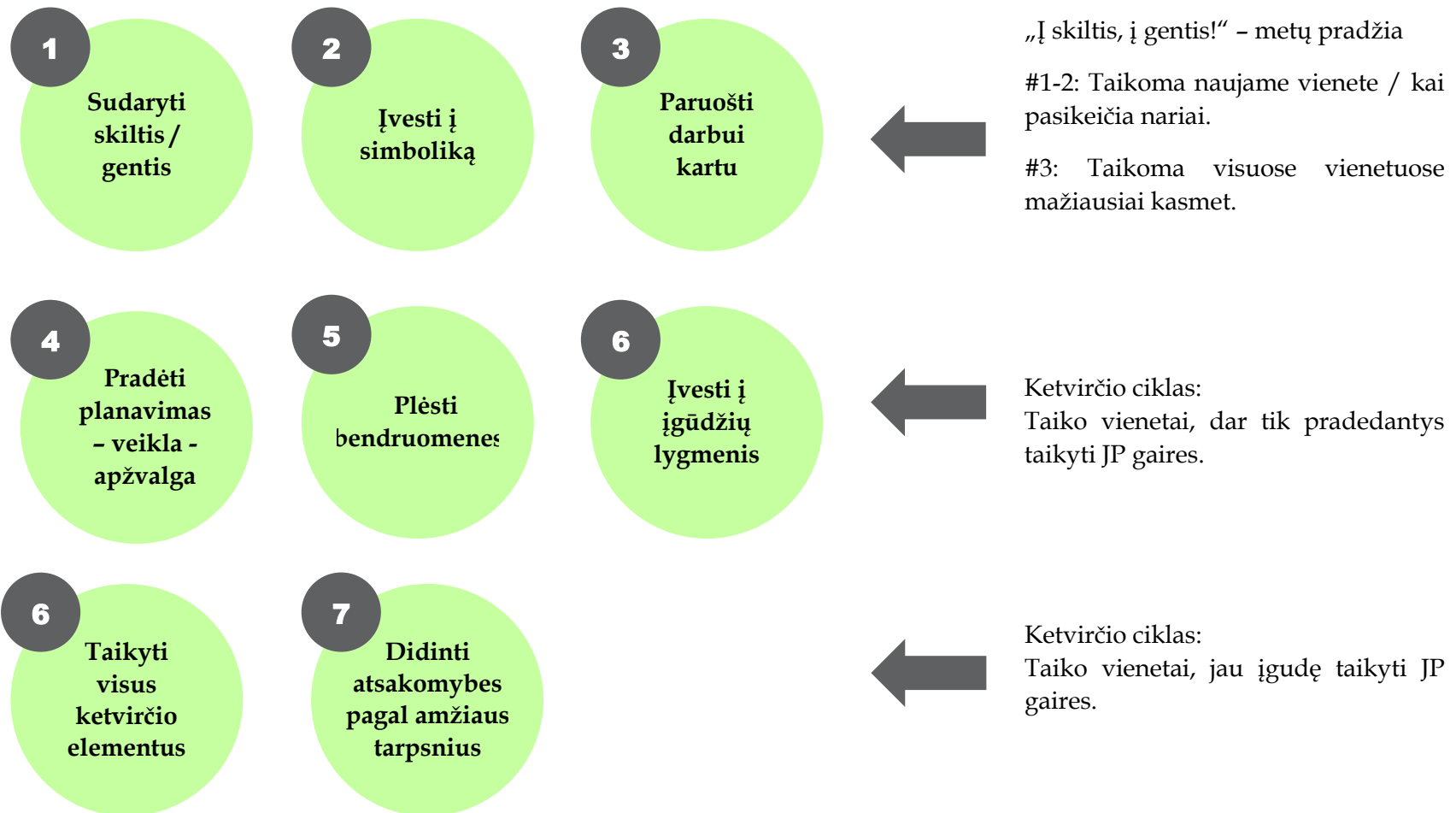
Tai – įvairios kompetencijos, susijusios su prasmingu ir saugiu buvimu gamtoje.

- Turinys (siekiamos kompetencijos) yra **apibrėžtas** JP gairėse ir **vieningas** visiems, neskirstant pagal amžių ar skautavimo šaką. Pasiekimai ir tikslai suprantami visoje organizacijoje vienodai.
- Nors turinys vienodas, įgyvendinimo **metodai** skiriasi (pagal vadovą ir/ar vaikus).
- Laukinių įgūdžių gilinimą organizuoja **vadovai** ir/ar **labiau įgudę skautai**.
- Yra **devyni** laukiniai įgūdžiai, kiekvienas turi **aštuonis** lygmenis: **huriavimo, irklavimo, vandens, saugumo, virtuvės, vakaro, medžių, žygių, stovyklų**.

4.4 Gerieji darbeliai: kas tai

- Kasdien padaromas kiekvieno skauto asmeniškai.
- Aptariamas vienetu tinkamu metu (nebūtinai vien ketvirčio pabaigoje)

5 Kaip taikyti JP



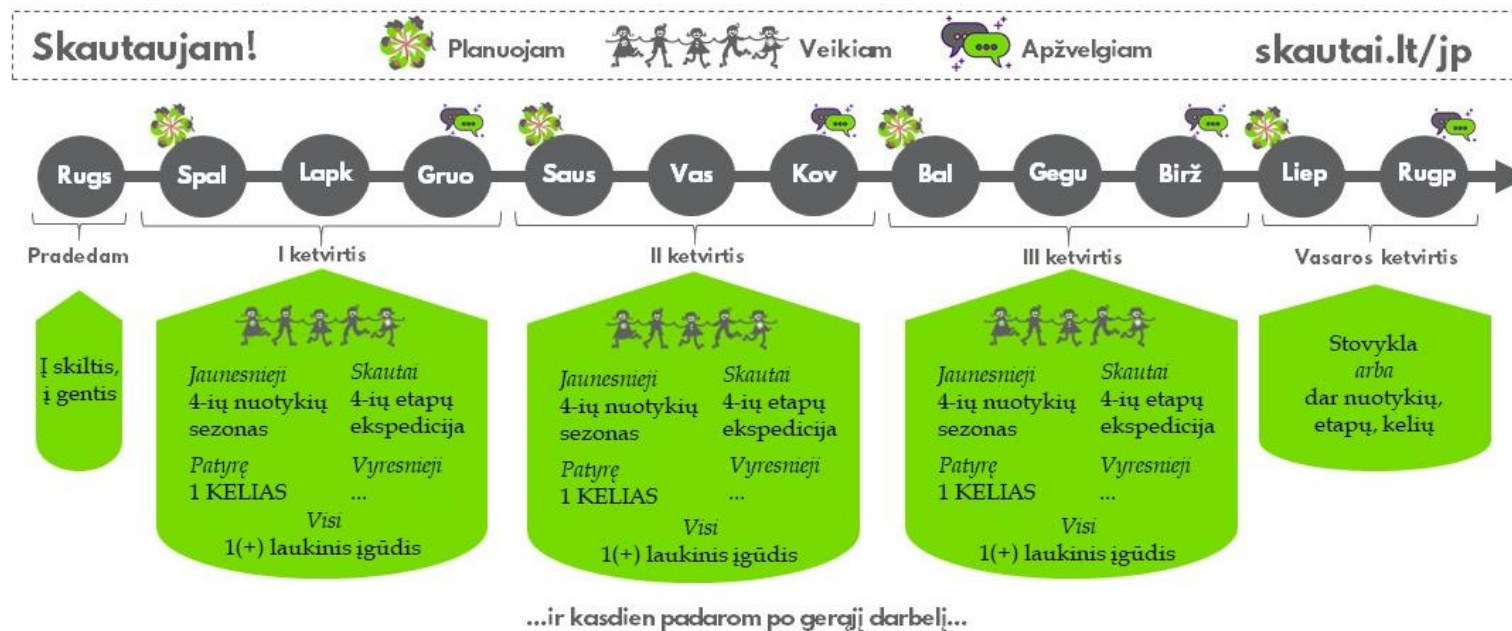
Čia aprašyta, kaip palaipsniui įvesti visus JP gairių elementus. Apie juos pačius skaitykite 6-8 skyriuose pagal amžiaus grupes.

5.1 Kaip susiplanuoti metus

Prieš prasidedant skautiškos programos metams, vadovas turėtų nusimatyti šias programos dalis:

	<i>Naujas vienetas / pasikeitę nariai</i>	<i>Nariai jau skautauja, bet dar tik pradeda taikyti JP pagal gaires / Netvirtos skiltys</i>	<i>Tvirtos skiltys, nariai jau igudę taikyti JP pagal gaires</i>
I skiltis, į gentis!	~1,5 mėn metų pradžioje	~1 mėn. metų pradžioje	2-3 sav. metų pradžioje
I ketvirtis	Ketvirtis – pradėti planavimas/veikla/apžvalga ~3 mėn (pvz. spalio – gruodis) Numatyti: kada vyks planavimas? apžvalga? Kokiomis laukinių įgūdžių veiklomis papildysite ketvirtį? Kada nauji nariai duos įžodį?		Ketvirtis su visais elementais, ~3 mėn Numatyti: kada vyks planavimas? apžvalga?
II ketvirtis	Ketvirtis – plėsti bendruomenes ~3 mėn (pvz. sausis – kovas) Numatyti: kada vyks planavimas? apžvalga? Kokiomis laukinių įgūdžių veiklomis papildysite ketvirtį? Kada nauji nariai įsigis uniformą?		Ketvirtis su visais elementais, ~3 mėn Numatyti: kada vyks planavimas? apžvalga?
III ketvirtis	Ketvirtis – įvesti į įgūdžių lygmenis ~2-3 mėn (pvz. balandis – birželio vidury) Numatyti: kada vyks planavimas? apžvalga?		Ketvirtis su visais elementais, ~3 mėn Numatyti: kada vyks planavimas? apžvalga?
Vasaros ketvirtis	Vasaros stovykla arba trumpesnis ketvirtis		
Kiti renginiai, įvykiai	(pvz. krašto stovykla, Gražių dainelių daug girdėjom, Betliejaus taikos ugnis, valstybinės šventės) Pasižymėti: kada jos bus? !!! Kaip renginius įtraukti į ketvirčius, vėliau spėsime kartu su vaikais (ar tai bus veiklos bendruomenėse dalis? laukinių įgūdžių gilinimas? O gal įsiterps tarpuose?)		

Vienerių metų skautiškos veiklos pavyzdys:



Sueigos, žygiai, stovyklos, renginiai – tai įvairūs veiklos formatai, kuriais galėsite įgyvendinti sugalvotas veiklas. Pvz. tuo pačiu žygiu galite ir įgyvendinti veiklą bendruomenėje, ir gilinti laukinius įgūdžius; skautai gali pasirinkti vieną iš veiklų bendruomenėje atlikti per valstybinę šventę ar per krašto stovyklą; laukiniam įgūdžiui pagilinti gali prireikti sueigų ir stovyklos ir t.t.

5.2 Kaip taikyti ketvirčius – žingsnis po žingsnio

5.2.1 Į skiltis, į gentis!

1

**Sudaryti
skiltis /
gentis**

Šie trys žingsniai – tai metų pradžios – „Į skiltis, į gentis!“ – dalis. Taikykite juos prieš pradėdami pirmąjį metų ketvirtį.

2

**Įvesti į
simboliką**

Tikslas: Skautams priprasti prie vieni kitų ir prie skautiškos aplinkos. Užtikriname bazinį saugumo poreikį: siekiame kurti saugią aplinką, kurioje skautai galėtų tobulėti, nebijodami bandyti, veikti ir klysti, bet taip pat pažintų ribas bei „žaidimo taisykles“.

Jei esate visai naujas vienetas ir/arba pasikeitė daug narių, jums bus būtini žingsniai #1 -#2.

3

**Paruošti
darbui
kartu**

Žingsnis #3 svarbus visiems metų pradžioje – ypač skautų ir pat. skautų amžiaus grupėse, kur programa vyksta skiltimis.

„Į skiltis, į gentis!“ skirkite 1-1,5 mėn metų pradžioje. Pagal poreikį, grįžkite prie komandos formavimo (#3) metų eigoje.

1

Sudaryti
skiltis /
gentis

Mišri draugovė

- Atsižvelgdami į tai, kiek kiekvienos amžiaus grupės skautų turite vienete, pritaikykite programą kiekvienai amžiaus grupei (kaip parašyta žemiau).
- Kiekvienai amžiaus grupei reikės atskiro susitikimo laiko (arba bendro susitikimo, per kurį išsiskirstoma atskiroms veikloms pagal amžiaus grupes).
- Tam gali reikėti daugiau vadovų – paskirkite pakankamai vadovų.
- Jei neturite galimybės rasti daugiau vadovų arba patys skirti atskiro dėmesio amžiaus grupėms, apsvarstykite, ar galėsite kokybiškai vykdyti JP. Laikinais galite pradėti taikyti JP gaires tik su viena amžiaus grupe, pvz. skautais. Skautų skiltims tapus savarankiškesnėms, pradėkite taikyti JP gaires kitose amžiaus grupėse.

Vilkai / bebrai

- Paskirkite vadovams „Džiunglių knygos“ personažų vardus – **Akela**, **Rakša**, pagal poreikį ir kitus. [ne jūrų sk.]
- Suskirstykite vienetą į **gentis (valtis)** po 5-7 įvairaus amžiaus vilkus / bebrus. Stenkitės, kad kiekvienoje būtų bent vienas 9-10m. vilkas/bebras.

Skautai

Patyrę skautai

- Suskirstykite vienetą į **skiltis (valtis)**, kuriose būtų 5-7 įvairaus amžiaus skautai.
- Padėkite skiltims susikurti pavadinimą, gairelę.
- Paskirkite **skiltininkus** (12-14 / 16-17m. amžiaus), padėkite skilčiai pasiskirstyti kitas pareigas.
- Surenkite atskirą **skiltininkų sueigą**, aptarti skiltininko ir vadovo atsakomybes.

Čia aprašyta, kaip palaipsniui įvesti visus JP gairių elementus. Apie juos pačius skaitykite 6-8 skyriuose pagal amžiaus grupes.

2

Įvesti į simboliką

Vilkai / bebrai

Skautai

Patyrę skautai

- [tik vilkai] Pažaiskite „**Džiunglių knygos**“ istorijas, žaiskite vilkų gaują, vadovaujamą Akelos ir Rakšos [jūrų sk. – legendos apie vandenį]
- Įsiminkite krašto / tunto / draugovės / skilčių pavadinimus.
- Išmokite pagrindinius **rikiuotės** elementus (ižygiavimas, rikiavimasis, raportas, išžygiavimas). Pradėkite sueigas rikiuote.
- Išgirkite **BP** ir skautų istoriją.
- Aptarkite, kad nuo šiol kasdien kiekvienas padarys po **gerą darbą**.
- Pamatykite skautišką **uniformą** ir įsiminkite savo amžiaus grupės bei vadovų kaklaraiščių spalvas.
- Susikurkite vieneto **metraštį**.
- Aptarkite skautišką **saliutą**, savo amžiaus grupės **priesakus ir įžodį**. Pasiaiškinkite, kaip kartu pasirengsite duoti įžodį.

Čia aprašyta, kaip palaiptiui įvesti visus JP gairių elementus. Apie juos pačius skaitykite 6-8 skyriuose pagal amžiaus grupes.

3

Paruošti
darbui
kartu

Vilkai / bebrai

- Pažaiskite susipažinimo žaidimų.
- Susikurkite vieneto taisykles.
- [tik vienetams, įgudusiems taikyti JP] Papasakokite 9-10m. vilkams apie jų atsakomybes.

Skautai

Patyrę skautai

- Pažaiskite susipažinimo ir komandos formavimo žaidimų.
- Susikurkite vieneto taisykles.
- Pagal galimybę surenkite atskirus kursus skiltininkams.

Čia aprašyta, kaip palaipsniui įvesti visus JP gairių elementus. Apie juos pačius skaitykite 6-8 skyriuose pagal amžiaus grupes.

„Į skiltis, į gentis!“ – metų pradžios pavyzdžiai ir idėjos

SUEIGA #1

- **Susipažinimo** žaidimai: šie - pradžiai, o šie - jau šiek tiek pažįstamiems (pat. skautams, nuo 15psl.).
- Senbuviai papasakoja naujokams, iš kur atsirado skautai, ką jie veikia, koks mūsų **kraštas, tuntas, draugovė**.
- Atverčiam naują lapą **metraštyje** (ikvėpimui).
- Sueigą pradėdam arba pabaigiam **rikiuote**.

SUEIGA #2

- Į rikiuotę įžygiuojame su daina.
- Sužaidžiam Kimo žaidimą su įvairiais skautiškais daiktais.
- Sužinome apie **B.P.** ir skautišką **saliutą** (pvz. spalvindami šią knygele).
- Susiskirstom į **skiltis**. Kuriame pavadinimą ir gairelę (patarimai - 17-22psl. čia).
- Pažaidžiame komandą stiprinančių žaidimų.

SUEIGA #3

- Rikiuotėje raportuoja naujas skilties narys.
- Pasiskirstome **pareigomis** skiltyje (23psl.) ir pažaidžiam komandą stiprinančių žaidimų (pvz. "Skautiškas detektyvas", "Išgyvenimas" čia).
- Sugalvojame **susitarimus** (12psl. čia).
- Aptariame, kas yra **gerasis darbelis** ir sutariame, kad nuo šiol juos darysime kasdien.

SUEIGA #4

- **Rikiuotėje** išbandom įvairias komandas.
- Susipažįstame su skautiška uniforma.
- Susipažįstame su savo amžiaus grupės **šūkiu, pošūkiu, priesakais ir žodžiu**. Galite pritaikyti meno terapijos metodus.

SKILTININKŲ DIENA

- Skautams
- Patyrusiems skautams

5.2.2 Ketvirčio ciklas – pradedantys vienetai

4

**Pradėti
planavimas
– veikla -
apžvalga**

5

**Plėsti
bendruomenes**

6

**Įvesti į
įgūdžių
lygmenis**

Pirmaisiais vieneto veiklos metais arba kai smarkiai pasikeičia vieneto nariai, ketvirčio ciklą pradėkite taikyti pamažu – palaipsniui įvesdami vis daugiau ketvirčio elementų.

Nuosekliai tą darydami, pastebėsite, kaip stiprėja skautų įsitraukimas, savarankiškumas, planavimo ir refleksijos gebėjimai.

Kai kuriuose vienetuose pavyks 4-6 žingsnius įgyvendinti per pirmuosius metus, kituose gali prireikti daugiau laiko.

4

Pradėti planavimas - veikla - apžvalga

Tikslas – pradėti pratinti jaunos žmones planuoti ir reflektuoti savo veiklą.

Pirmąkart taikant ketvirtį svarbiausia, kad vaikai SUGALVOTŲ, ką veiks, prisiimtų dalį ATSAKOMYBIŲ, o pabaigoje APŽVELGTŲ, kas pavyko, o kas – ne. Naudokite tik pagrindinius terminus ir dar netaikykite skirtingų bendruomenių (asmeninė, vietinė, šalies, pasaulio).

Pramaišiui su nuotykiomis/ekspedicija/KELIU organizuokite laukinių įgūdžių veiklas, bet dar neakcentuokite įgūdžių pavadinimų, lygmenų.

Keliskart per ketvirtį pareflektuokite apie geruosius darbelius, ruošimąsi išodžiui. Pavyzdys, kaip galėtų atrodyti pirmasis ketvirtis:

SUSITIKIMAS #1(-3) - PLANAVIMAS	Vilkai/ bebrai	Pakvieskite vilkus/bebrus į „Perkūno šventę“. Pažaiskite džiunglėse [pajūryje] pučiantį vėją, kuris kaskart atneša vis naują sezoną . Papasakokite, kad nuo dabar iki mėnesio X bus vienas sezonas. Padėkite vilkams/bebrams išsirinkti sezoną iš JP gairėse pasiūlytų, tada sugalvoti veiklų idėjų (nuotykių) pagal sezono temą.
	Skautai	Papasakokite skiltininkams, kad jų skiltys keliaus į ekspediciją pasirinkta kryptimi. Duokite skiltininkams kryptių sąrašą. Skiltys išsirenka ekspedicijos kryptį ir sugalvoja keletą veiklų pagal temą.
	Patyrę skautai	Papasakokite skiltininkams, kad jų skiltys pasirinks KELIĄ , pagal kurį sugalvos veiklas, kurias įgyvendins kartu. Papasakokite apie Dievui, Tėvynei, Artimui, [Jūrai]. Skiltys išsirenka KELIĄ pagal D/T/A/J ir sugalvoja tęstinę veiklą (projektą).
SUSITIKIMAI #2, 4, 6, 8 (arba daugiau)	Vilkai/ bebrai	Įgyvendinkite sugalvotas veiklas bendruomenėse (nuotykių / etapas / KELIO atkarpa). Vilkai/bebrai įgyvendina kartu gaujoje, skautai ir patyrę skautai – su savo skiltimi. Kuo daugiau atsakomybių – patiems skautams. Prieš kiekvieną veiklą susiplanuokite – ką, kada, kaip veikssite, kas už ką atsakingas. Po veiklos trumpai aptarkite išpūdžius.
	Skautai	
	Patyrę skautai	

SUSITIKIMAI
#3, 5, 7, 9
(arba pvz. vienas
savaitgalio žygis)

**Vilkai /
bebrai**
Skautai
**Patyrę
skautai**

Vadovas veda įgūdžių sueigas, pvz. mokomės pastatyti palapinę, susikrauti kuprinę, naudotis peiliu ir pan. Mišrioje draugovėje skirtingos amžiaus grupės gali dalyvauti kartu.

Kalbamės apie geruosius darbelius, priesakus, įžodį.

SUSITIKIMAS #10
- APŽVALGA

**Vilkai /
bebrai**
Skautai
**Patyrę
skautai**

Reflektuokite gentyse, panaudodami „Pašnekesėles“ ar kitą metodą. Apžvelkite ir pavykusias, ir nepavykusias veiklas. Papildykite metraščių.

Reflektuokite skiltyse, panaudodami „Pašnekesėles“ ar kitą metodą. Apžvelkite ir pavykusias, ir nepavykusias veiklas. Papildykite metraščių.

Čia aprašyta, kaip palaipsniui įvesti visus JP gairių elementus. Apie juos pačius skaitykite 6-8 skyriuose pagal amžiaus grupes.

5

Plėsti bendruomenes

Tikslas – toliau stiprinti skautų savarankiškumą, taip pat paskatinti juos mąstyti apie bendruomenių įvairovę.

Skautų, pat. skautų amžiaus grupėje toliau tikslingai dirbkite su skiltininkais.

Pramaišiu su nuotykiomis/ekspedicija/KELIO organizuokite laukinių įgūdžių veiklas, bet dar neakcentuokite įgūdžių pavadinimų, lygmenų.

Nauji nariai jau turėtų būti pasiruošę žodžiui. Padėkite vienetai susitvarkyti uniformą.

Pavyzdys, kaip galėtų atrodyti antrasis ketvirtis:

SUSITIKIMAS #1(-3) - PLANAVIMAS	Vilkai/ bebrai	Kartokite tą patį kaip praeitame ketvirtyje, tik galvojant nuotykius, padėkite vilkams/bebrams sugalvoti 4 nuotykius – asmeninį (tyka), vietinį (audra), šalies (štormas), pasaulio (vėtra).
	Skautai	Kartokite tą patį kaip praeitame ketvirtyje, tik skiltininkams papildomai pristatykite skirtingų rūšių etapus – asmeninį, vietinės bendruomenės, šalies, pasaulio . Padėkite skilčiai sugalvoti keturis ekspedicijos etapus pagal tai.
	Patyrę skautai	Kartokite tą patį kaip praeitame ketvirtyje, tik skiltininkams papildomai pristatykite skirtumą tarp KELIO krypčių į save, į vietos bendruomenę, į savo šalį, į pasaulį . Padėkite skilčiai sugalvoti KELIĄ pagal pasirinktą paskirtį ir bendruomenę.
SUSITIKIMAI #2, 4, 6, 8 (arba daugiau)	Vilkai/ bebrai	Įgyvendinkite sugalvotas veiklas bendruomenėse (nuotykių / etapas / KELIO atkarpa). Vilkai/bebrai įgyvendina kartu gaujoje, skautai ir patyrę skautai – su savo skiltimi. Kuo daugiau atsakomybių – patiems skautams. Prieš kiekvieną veiklą susiplanuokite – ką, kada, kaip veiksime, kas už ką atsakingas. Po veiklos trumpai aptarkite išpūdžius.
	Skautai	
	Patyrę skautai	

SUSITIKIMAI
#3, 5, 7, 9
(arba pvz. vienas
savaitgalio žygis)

**Vilkai /
bebrai**
Skautai
**Patyrę
skautai**

Vadovas veda įgūdžių sueigas, pvz. mokomės pastatyti palapinę, susikrauti kuprinę, naudotis peiliu ir pan. Mišrioje draugovėje skirtingos amžiaus grupės gali dalyvauti kartu.

Kalbamės apie geruosius darbelius. Duodame įžodį. Susitvarkome uniformą.

SUSITIKIMAS #10
- APŽVALGA

**Vilkai /
bebrai**
Skautai
**Patyrę
skautai**

Reflektuokite gentyse, panaudodami „Pašnekesėles“ ar kitą metodą. Apžvelkite ir pavykusias, ir nepavykusias veiklas. Papildykite metraščių.

Reflektuokite skiltyse. Pristatykite „B. P. kelias budinčio jaunimo dvasią“ raidos sritis ir panaudokite „Pašnekesėles“ pareflektuoti apie visas šešias sritis. Papildykite metraščių.

Čia aprašyta, kaip palaipsniui įvesti visus JP gairių elementus. Apie juos pačius skaitykite 6-8 skyriuose pagal amžiaus grupes.

6

**Įvesti į
įgūdžių
lygmenis**

Tikslas – prie veiklų bendruomenėse pridėti nuoseklų laukinių įgūdžių ugdymą.

Pavyzdys, kaip gali atrodyti šis ketvirtis:

SUSITIKIMAS #1
(+ 1)
- PLANAVIMAS

Vilkai /
bebrai
Skautai

Patyrę
skautai

Veiklas bendruomenėje planuokite kaip jau įpratote per praeitus ketvirčius.

Per tą pačią arba atskirą sueigą skirkite laiko susipažinti, kuo skiriasi visi **9 laukiniai įgūdžiai**, ir pasirinkti vieną, kurį gilinsite šį ketvirtį. Tą galite daryti visos skiltys kartu arba iš anksto paruoškite skiltininkus.

SUSITIKIMAI
#2, 4, 6, 8
(arba daugiau)

Vilkai /
bebrai
Skautai

Patyrę
skautai

Įgyvendinkite sugalvotas veiklas bendruomenėse (nuotyčiai / etapas / KELIO atkarpa). Vilkai/bebrai įgyvendina kartu gaujoje, skautai ir patyrę skautai – su savo skiltimi. Kuo daugiau atsakomybių – patiems skautams. Prieš kiekvieną veiklą susiplanuokite – ką, kada, kaip veikssite, kas už ką atsakingas. Po veiklos trumpai aptarkite išpūdžius.

SUSITIKIMAI
#3, 5, 7, 9
(arba pvz. vienas
savaitgalio
žygis/stovykla)

Vilkai /
bebrai

Skautai

Patyrę
skautai

Skirkite susitikimą **įsivertinti** esamą įgūdžio lygmenį pagal **trijų sutarimų gairę**.

Laukinių įgūdžių veiklas gali organizuoti vadovas, bet paskatinkite skautus taip pat prisiimti dalį atsakomybių. Jei vienetui sudėtinga susigaudyti, kas ir kaip vyksta, laukinių įgūdžių įvedimui galite skirti atskiro laiko – pvz. visą ketvirtį vykdykite veiklas bendruomenėje, prie kurių vienetas jau priprato, bet įterpkite savaitgalio stovyklą, skirtą tik įgūdžiams.

Ketvirčio pabaigoje įsivertinkite pasiektą lygmenį pagal trijų sutarimų gairę.

SUSITIKIMAS #10
- APŽVALGA

Vilkai / bebrai	<p>Reflektuokite gentyse, panaudodami „Pašnekesėles“ ar kitą metodą. Apžvelkite ir pavykusias, ir nepavykusias veiklas. Papildykite metraščių.</p> <p>Nuspalvinkite ir prisisiūkite laukinių žvėrių įgūdžių emblemą.</p>
Skautai Patyrę skautai	<p>Reflektuokite skiltyse. Panaudokite „Pašnekesėles“ pareflektuoti apie visas šešias sritis. Papildykite metraščių.</p> <p>Nuspalvinkite ir prisisiūkite laukinių žvėrių įgūdžių emblemą.</p>

Čia aprašyta, kaip palaipsniui įvesti visus JP gairių elementus. Apie juos pačius skaitykite 6-8 skyriuose pagal amžiaus grupes.

5.2.3 Ketvirčio ciklas – įgudę vienetai

6

**Taikyti
visus
ketvirčio
elementus**

Kai vienetas jau pripratęs prie ketvirčio ritmo, taikykite visus ketvirčio elementus. Ilgainiui jūsų siekiamybė tokia:

- Vienetas turi PLANAVIMO sueigą ketvirčio pradžioje:
 - Vilkai/bebrai išsirenka **sezoną** ir sugalvoja 4 **nuotykius** (asmeninį, vietinį, šalies ir pasaulio).
 - Skautų skiltis išsirenka **ekspediciją** ir sugalvoja 4 jos **etapus** (asmeninį, vietinį, šalies ir pasaulio).
 - Patyrusių skautų skiltis išsirenka **KELIĄ**, turintį paskirtį (Dievui / Tėvynei / Artimui / [Jūrai]) ir lygmenį (asmeninis / vietinis / šalies / pasaulio).
- Visą ketvirtį vienetas vykdo sugalvotas veiklas bendruomenėse. Skautai prisiima kuo daugiau atsakomybių įgyvendinant, vadovas – pagalbininkas. Skautų ir pat. skautų amžiaus grupėje veikia stiprūs skiltininkai.
- Tarp veiklų bendruomenėse vienetas gilina pasirinktus 1-2 **laukinius įgūdžius**. Įsivertinant taikoma **trijų sutarimų gairė**. Veiklas organizuoja vadovas ir/ar labiau įgudę skautai. Veiklos labiau praktinės nei teorinės, kuo daugiau jų vyksta gamtoje.
- Kiekvienas skautas kasdien padaro po **gerąjį darbėlį**.
- Vienetas turi APŽVALGOS sueigą ketvirčio pabaigoje:
 - Giliai reflektuoja, apžvelgdami ir pavykusias, ir nepavykusias veiklas.
 - Reflektuodami aprėpia visas 6 raidos sritis.
 - Atsinaujina laukinių įgūdžių emblemą, papildo vieneto metraščių.

7

**Didinti
atsakomybes
pagal amžiaus
tarpsnius**

Skirtinguose amžiaus tarpsniuose skautai prisiima vis daugiau atsakomybių už save ir kitus (žr. gaires pagal amžiaus grupes). Taip nuosekliai keliaujama per jaunimo programą ir sklandžiai pereinama iš vienos amžiaus grupės į kitą.

5.3 Kaip prisitaikyti mišraus amžiaus draugovei

Mišraus amžiaus draugovėje jaunimo programa vykdoma vadovaujantis tomis pačiomis amžiaus grupių gairėmis:

- Siekiama, kad vilkai / bebrai dalyvautų sezonuose ir nuotykiuose, skautai / jūrų skautai – keliautų į ekspedicijas, o patyrę skautai vykdytų KELIUS. T.y. siekiama išlaikyti amžiaus grupės simbolinę aplinką ir terminologiją.
- Jei kurios nors amžiaus grupės skautų yra mažai, ieškoma lankstesnių alternatyvų renkantis ketvirčio temą ir veiklas, bet išlaikomas principas, kad skautas pats renkasi temą ir planuoja veiklas.
- Laukinių įgūdžių sueigas galima vesti kartu atskiroms amžiaus grupėms. Labiau įgūdį išmanantys skautai gali padėti įgūdį gilinti kitiems.
- Patyrę skautai gali suderinti pagalbą vadovams vedant sueigas jaunesniesiems su savo pačių programa.

PAVYZDYS 1 - 2 vilkai ir 6 skautai:

- Ketvirčio planavimas: kol skautų skiltis savarankiškai renkasi ekspediciją, vadovas padeda vilkams išsirinkti sezoną. Tada skiltis ir vilkai susitinka kartu su vadovu ir tariaisi, ką galima daryti kartu, ką skiltis nuveiks savarankiškai, o gal skautų skiltis padės vilkams įgyvendinti vieną iš jų nuotykių.
- Kitas ketvirčio sueigas vadovas pradeda nuo pusvalandžio su skautų skiltimi, kur aptaria jų ekspediciją, o likusį laiką keliauja su vilkais į nuotykius.
- Ketvirčio apžvalga: visi susitinka prie bendro laužo, vilkai papasakoja apie savo sezoną, o skautai – apie savo ekspediciją. Skautai praveda ketvirčio refleksiją savo skiltyje, o tada padeda vadovui prarvesti refleksiją vilkams.

PAVYZDYS 2 - 5 patyrę skautai, 3 skautų skiltys ir 10 vilkų:

- Pat. skautai KELIĄ vykdo savarankiškai, su vadovo pagalba ten, kur labiausiai reikia.
- Pat. skautai dalyvauja skautų ketvirčio planavimo sueigoje, kur padeda jiems išsirinkti ekspediciją, kol vadovas padeda vilkams išsirinkti sezoną. Pat. skautai pasiskirsto, kuris kuriai skautų skilčiai padės įgyvendinant ekspediciją. Vadovas visą savo dėmesį skiria vilkams, padėdamas pat. skautams, kada prireikia.
- Laukinių įgūdžių sueigas bendrai visai draugovei organizuoja vadovas kartu su pat. skautais.

6 Kaip įgyvendinti JP ketvirčius su jaunesniaisiais skautais

Čia aprašomas jaunesniųjų skautų ketvirtis su visais jo elementais. Pradėdami įgyvendinti JP savo vienetė, ketvirčio elementus įveskite palaipsniui (ne visus iš karto) – žr. [Kaip taikyti JP](#).

6.1 Kaip sudaryti gentis (valtis)

Jaunesniųjų skautų (vilkų) draugovė vadinama gauja. Vilkų gaują sudaro Akela (draugininkas), Rakša (draugininko pavaduotojas) ir viena ar kelios vilkų gentys. Kiekvienoje gentyje yra nuo 5 iki 7 įvairių amžiaus tarpsnių vilkų. Gentis turi savo pavadinimą ir šauksmą. Jei gentyje nėra nei vieno 9-10m. vilko, tai vyresnės amžiaus grupės skautas atlieka jų pareigą – padeda jaunesniems vilkams sezonų ir nuotykių planavime.

Jaunesniųjų jūrų skautų (bebrų) laivą sudaro laivo vadas, jo pavaduotojas ir viena ar kelios bebrų valtys. Kiekvienoje valtyje yra nuo 5 iki 7 įvairių rūšių bebrų. Valtis turi savo pavadinimą ir šauksmą. Jei valtyje nėra nei vieno 9-10m. bebro, tai vyresnės amžiaus grupės skautas atlieka jų pareigą – padeda jaunesniems bebrams sezonų ir nuotykių planavime.

6.1.1 Vadovų vaidmuo

Vilkai savo draugininką šaukia „Akelos“, o jo(s) pavaduotoją – Rakšos vardu (jei gaujoje yra daugiau vadovų, rekomenduojama jiems turėti kitų „Džiunglių knygos“ personažų vardus). Vilkų gaujoje Akela (draugininkas) ir Rakša (draugininko pavaduotojas) vienu metu atlieka keletą svarbių vaidmenų:

- **Vadovo vaidmuo.** Veiklos per skautiškąjį metodą vedimas įgalinant vilkus; narystės administravimas; atsakomybė kritiškose situacijose.
- **Auklėtojo vaidmuo.** Asmeninis santykis su kiekvienu vilku; klausimų kėlimas, bet ne jų atsakymas nuotykių ir sezonų planavime ir apžvalgoje.
- **Tarpininko vaidmuo.** Ryšys su tėveliais; vilkų santykių gaujoje puoselėjimas; geros atmosferos palaikymas.

Tuos pačius vaidmenis turi ir bebrų laivo vadas bei pavaduotojas.

6.1.2 Amžiaus tarpsniai

Vilkų [amžiaus tarpsniai](#) vadinami „vilkų rūšimis“:

6-7 m. amžiaus	7-8 m. amžiaus
Stengiasi visur dalyvauti, užduoti kuo daugiau klausimų Akelai.	Žengia pirmi, nieko nebijo! Kažko nesupratę drąsiai klausia gaujos.
8-9 m. amžiaus	9-10 m. amžiaus
Stebi gaują, kad niekas nepasimestų, vilkų skaičių vis perduoda Akelai ar Rakšai.	Globoja jaunesnius gaujos vilkus, rūpinasi, kad visi išitrauktų, neliktų kur nuošalyje.

Bebrų amžiaus tarpsniai:

6-7 m. amžiaus	7-8 m. amžiaus
Stengiasi visur dalyvauti, užduoti kuo daugiau klausimų laivo vadui.	Žengia pirmi, nieko nebijo! Kažko nesupratę drąsiai klausia laivo narių.
8-9 m. amžiaus	9-10 m. amžiaus
Stebi laivą, kad niekas nepasimestų, bebrų skaičių vis perduoda savo vadovui.	Globoja jaunesnius laivo bebrus, rūpinasi, kad visi išitrauktų, neliktų kur nuošalyje.

6.2 Kaip taikyti simboliką

Jaunesnieji skautai vadinami „vilkais“, jaunesnieji jūrų skautai – „bebrais“.

Jaun. skautų programoje vadovaujamosi [jaun.skautų įžodžiu, priesakais, šūkiu ir pošūkiu](#).

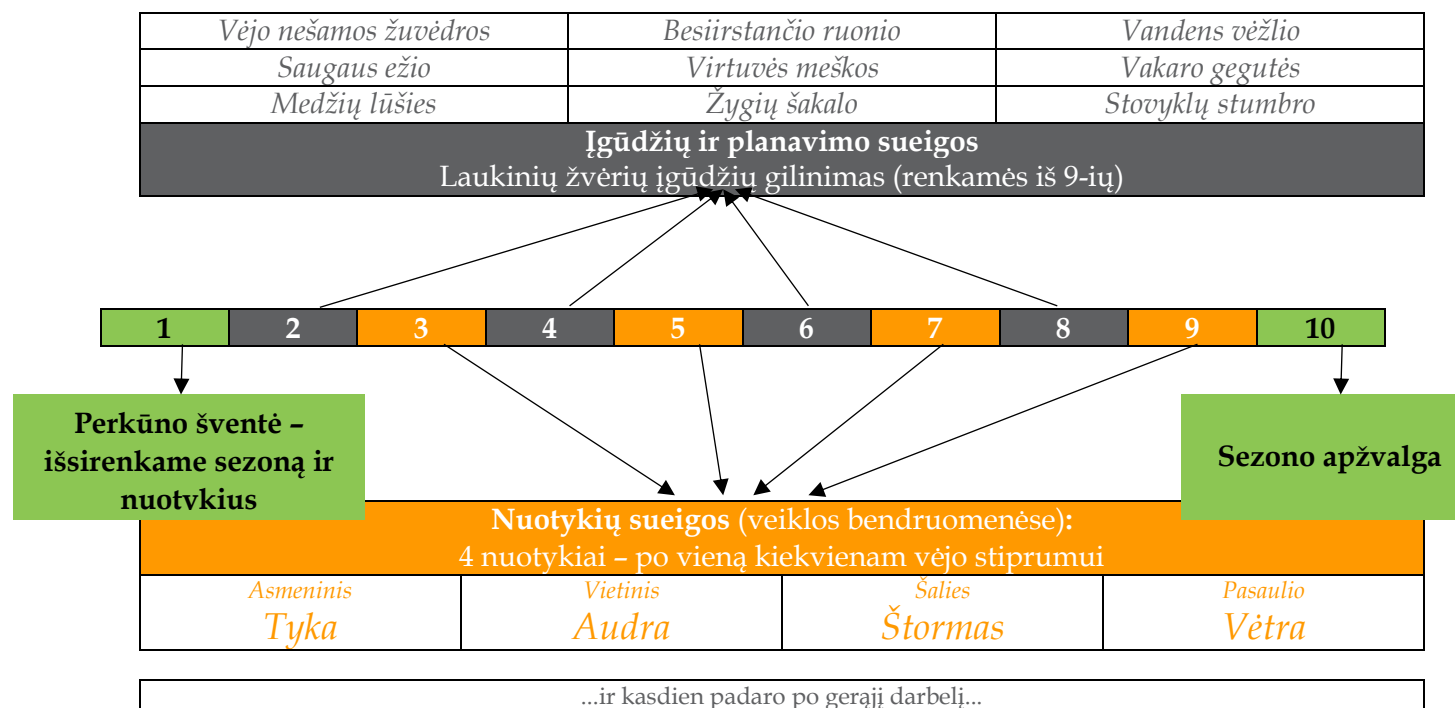
Dauguma terminų jaunesniųjų skautų amžiaus grupėje turi simbolinius pavadinimus, kurie užtikrina programos simbolinį vientisumą.

	Jaun. skautai (vilkai)	Jaun. jūrų skautai (bebrai)
Simbolinės aplinkos pagrindas	Gyvenimo džiunglėse / miške istorijos, įkvėpimo semiamasi iš Rudyardo Kiplingo „Džiunglių knygos“	Legendos apie jūrą ir vandenį
Vienetai	Gauja ir gentys	Laivas ir valtys
Draugininkas ir pavaduotojas vadinami...	Akela ir Rakša	Laivo vadas ir jo pavaduotojas
Jaun.sk. sugalvotos veiklos (veikla bendruomenėse)	Nuotykių	
Metų ketvirčiai ir simbolinės temos, padedančios sugalvoti nuotykius	Sezonai	
Susijusių sezonų grupės	Vėjų kryptys	
4 veiklos bendruomenėse rūšys	Vėjo stiprumai	
Laukiniai įgūdžiai	Laukinių žvėrių įgūdžiai	

6.3 Kaip susidėlioti metus ir ketvirtį

Kiekvienus jaunesniųjų skautų metus sudaro keturi vėjų atpūsti sezonai, sutampantys su metų laikais. Su vadovų pagalba vilkų gentys / bebrų valtys organizuoja sezono planavimą, nuotykius ir apžvalgą.

Per sezoną gauja įgyvendina keturis **nuotykius** – po vieną kiekvienam vėjo stiprumui. Tarp nuotykių sueigų gilinami **laukinių žvėrių įgūdžiai**, planuojami būsimi nuotykių, taip pat kiekvienas vilkas / bebras kasdien padaro po **gerąjį darbėlį**.



6.3.1 Perkūno šventė (sezono planavimo sueiga)

Tik gaujos / laivo 9-10 m. jaunesnieji skautai susirenka į slaptą Perkūno šventę. Likusius jaun. skautus tuo metu globoja Akela ir Rakša (laivo vadas ir pavaduotojas).

Perkūno šventėje prisimenama gentyje / laive seniai pūtę vėjai, pasiskaitoma apie dar nepatirtus sezonus. Balsuodami nusprendžia, kokios krypties vėjas ir kokią sezoną atpūs.

Priėmus sprendimą, 9-10 m. vilkai (bebrai) likusiai gaujai pristato, koks sezonas artėja. Gentimis (valtimis) galvojama, kokie keturi nuotykių jų galėtų laukti. Jei sunku sugalvoti, įkvėpimo ieško sezono nuotykių pavyzdžiuose ([žr. čia](#)).

Vėjų krypčių ir sezonų sąrašus žr. čia: [vilkams](#); [bebrams](#).

6.3.2 Įgūdžių ir planavimo sueiga

Sueigą sudaro dvi dalys – aktyvioji (laukinių žvėrių įgūdžių ir žaidimų) dalis ir kūrybinė (nuotykių planavimo) dalis.

Laukinių žvėrių įgūdžiai ir žaidimai:

Praktiškai išbandome ir stipriname pasirinktą laukinių žvėrių įgūdį.

Apie įgūdžius daugiau žr. [Laukinių įgūdžių gilinimas](#).

Nuotykių planavimas:

Atsakome į svarbiausius klausimus apie būsimą nuotykių:

- Kokia bus nuotykių eiga?*
- Kur viskas vyks ir kaip ten nusigausim?*
- Kokių priemonių reikės?*
- Ką reikia pasiruošti iš anksto?*
- Kiek viskas truks?*
- Kaip visi įsitrauks?*
- Kas bus sunkiausia?*

Galite naudoti nuotykių planą: vilkų plano pavyzdį žr. [čia](#).
Bebrų plano pavyzdį žr. [čia](#).

6.3.3 Nuotykių sueiga

Sueigą sudaro dvi dalys – aktyvioji (nuotykių) dalis ir išraiškos (apžvalgos) dalis.

Nuotykių

Laikomės savo sudaryto nuotykių plano, stengiamės išvengti pasitaikiusių kliūčių, į veiklą įtraukiame visos gaujos vilkus (laivo bebrus) ir kartu patiriame didžiausią nuotykių!

Apžvalga

- Ką naujo sužinojau nuotykių metu?*
- Kas buvo smagiausia?*
- Ką norėčiau papasakoti nedalyvavusiems?*
- Kada galėsiu panaudoti tai, ką išmokau?*
- Kaip nuotykių atspindi jaunesniųjų skautų įžodžio dvasią, šūki, pošūki?*

6.3.4 Sezono apžvalgos sueiga

Sezonas apžvelgiamas per šventinę sueigą. Gaujoje (laive) yra džiaugiamasi per sezoną įvykusiais nuotykių, dalinamasi linksmiausiomis akimirkomis, stipriausiais įspūdžiais.

Pagal vilkų (bebrų) amžiaus tarpsnius vyksta asmeniškės apžvalgos:

- **6-7 m. ir 7-8m.:** apžvalgos klausimus kelia Akela (laivo vadas);
- **8-9m.:** apžvalgos klausimus kelia Rakša (laivo vado pavaduotojas).

Esminiai klausimai: *kaip jaučiausi šį sezoną? ko išmokau? kas buvo sunkiausia? ką galime daryti geriau?*

- **9-10m.:** pakviečiami keli skautų amžiaus grupės vaikai ir jų vedlys. Klausimai keliami, remiantis [raidos uždaviniais](#).

6.3.5 Papildomi šaltiniai ir idėjos (jaun. skautai)

KETVIRČIO CIKLAS

[Jaunimo programos gairės | Jaunesnieji skautai \(video\)](#)

Ketvirčio ciklas vaizdžiai: skautai.lt/jp

[Žaidimas vadovams, padedantis prisiminti vilkų ir skautų ketvirčio elementus](#)

[FB grupė LS Jaunimo programa](#)

APIE PLANAVIMĄ

Paruoštukas „Ketvirčio planavimo idėjos (jaun. skautai)“: skautai.lt/jp

APIE REFLEKSIJĄ

[Kortelės pašnekesiams \(refleksijoms\) – „Pašnekesėlės“](#)

Paruoštukas „Idėjos apžvalgai (refleksijai)“: skautai.lt/jp

PAPILDOMOS IDĖJOS SEZONAMS

[Urtė Rimkevičiūtė, „Vilkai, gamta ir išmintis“](#) (dangaus, ugnies, vandens, tikslumo sezonai)

[Idėjos sezonams nuotoliu](#)

[Idėjos pasaulio lygmens veikloms](#)

[Eglė Liagaitė, „Žygiuoti. Dievui. Tėvynei. Artimui“](#) (idėjos žygių įgūdžiui, refleksijai, žygiams kaip sezono daliai)

[Lietuvos skautijos Scribd puslapis](#)

6.4 Vilkų vėjai ir sezonai

6.4.1 Vėjų kryptys ir sezonai

Džiunglių vėjas	Sausumos vėjas	Stichijų vėjas
Balų sezonas	Žygių sezonas	Ugnies sezonas
Bagiros sezonas	Miškų sezonas	Vandens sezonas
Šarchano sezonas	Stovyklų sezonas	Dangaus sezonas
Vidinis vėjas		Laisvės vėjas
Jėgos sezonas		Menų sezonas
Tikslumo sezonas		Rankdarbių sezonas
Ištvermės sezonas		Technologijų sezonas

DŽIUNGLIŲ VĖJAS

Atneša su „Džiunglių knyga“ susijusius sezonus, jų metu daug *vaidinsime, žaisime ir išmoksime.*

Balu sezonas. Draugiškumas ir smagumynai lauks kiekviename nuotykyje.

Bagiros sezonas. Rūpestis ir meilė kitiems atsiskleis kiekviename vilke.

Šarchano sezonas. Pavojai ir išbandymai patikrins mūsų vilkų gaują. Rizika, baimės, drąsa.

SAUSUMOS VĖJAS

Atneša tikrus sausumos skautų sezonus, jų metu daug *pavargsime, pasiruošime ir įveiksime.*

Žygių sezonas. Ištvermė ir darna itin svarbi vilkams besileidžiant į žygius.

Miškų sezonas. Budrumas ir gamta supa vilkus geriau pažįstant miškus.

Stovyklų sezonas. Pasirengimas ir linksmybės laukia gausiai susirinkusių į vieną ilgą išbandymą.

STICHIJŲ VĖJAS

Atneša labai skirtingas, bet svarbias pasaulio dalis, jų metu daug *nustebsime, atrasime ir išbandysime.*

Ugnies sezonas. Galios valdymas ir atsakomybė neatsiejami vilkams bandant prisijaukinti ugnį.

Vandens sezonas. Gyvybė ir kaita, kuriama vandens galios, ves į nepakartojamus nuotykius.

Dangaus sezonas. Susikaupimas ir pasitikėjimas reikalingi, norint perprasti dangaus stichiją. Aviacija, žvaigždynai, aukštis.

VIDINIS VĖJAS

Atneša sezonus tiesiai į kiekvieno vilko vidų, jų metu daug *stengsimės, tobulėsime ir patirsime*.

Jėgos sezonas. Stiprybė ir tvirtumas sulauks visos gaujos dėmesio.

Tikslumo sezonas. Koncentracija ir kruopštumas sutelks visus nuotykių metu. Stebėjimai, eksperimentai, atradimai, žinios.

Ištvermės sezonas. Pakantumas ir viltis sustiprės kiekvieno vilko kūne ir širdyje. Iššūkiai, išbandymai, valia.

LAISVĖS VĖJAS









Atneša neribotų galimybių sezonus, jų metu daug *kursime, gaminsime ir atrasime*.

Menų sezonas. Išraiška ir laisvė atvers vilkų gaują atrandant save ir kitus. Savęs pažinimas, improvizacija.





Rankdarbių sezonas. Kontrolė ir kūryba leis džiaugtis mūsų darbeliais kiekviename nuotykyje. Praktiškumas, vaizduotė, amatai.

Technologijų sezonas. Išmintis ir darbas išvien padės vilkams patirti tikrą civilizacijos magiją. Naujovės, atradimai.

6.4.2 Vėjo stiprumai

 <p>TYKA (Asmeninis nuotykis)</p> <p>Kiekvienas vilkas patiria asmeniškai.</p> <p>Gilinamės į save, savo šeimas, pačius artimiausius žmones.</p> 	 <p>AUDRA (Nuotykis su vietine bendruomene)</p> <p>Sujudina gretimus medžius.</p> <p>Draugaujame su įvairių profesijų atstovais, vaikų ir senelių namais, mokykla.</p> 
 <p>ŠTORMAS (Nuotykis su šalies bendruomene)</p> <p>Aprėpia visas džiungles.</p> <p>Dėmesį skiriame šaliai, jos istorijai, visiems jos žmonėms.</p> 	 <p>VĖTRA (Nuotykis su pasaulio bendruomene)</p> <p>Siaučia visoje žemėje.</p> <p>Domimės pasaulio įvairove – valstybėmis, kultūra, žmonėmis, pasiekimais.</p> 

6.4.3 Sezono planas

Gauja:		Ketvirtis:		
..... vėjas	 sezonas		
	TYKA	AUDRA	ŠTORMAS	VĖTRA
<i>Vėjo stiprumas</i>				
<i>Data</i>				
<i>Atsakinga gentis</i>				
<i>Planas</i> <i>Kokia bus nuotykių eiga?</i> <i>Kur viskas vyks ir kaip ten nusigausim?</i> <i>Kokių priemonių reikės?</i> <i>Ką reikia pasiruošti iš anksto?</i> <i>Kiek viskas truks?</i> <i>Kaip visi įsitrauks?</i> <i>Ką dar svarbu paminėti?</i>				

6.4.4 Vilkų nuotykių pavyzdžiai įkvėpimui

Šie veiklų pavyzdžiai yra skirti įkvėpimui, susipažinimui, idėjoms. Tai nėra privalomos veiklos, bet vilkai jas galima panaudoti, galvodami nuotykius sezonui.

BALU SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Susipažinimo žaidimai.

Kuo aš skiriuosi nuo gaujos draugų? Kokių panašumų su jais turiu?

Audra. Skautiški žaidimai vaikų dienos centre.

Kodėl svarbu gerai sutarti su kitais vaikais? Ar smagu mokytį kitus?

Štormas. Tradiciniai lietuvių liaudies žaidimai.

Kuo šie žaidimai skiriasi nuo dabar įprastų? Ką tai pasako apie tuometinių ir dabartinių vaikų skirtumus?

Vėtra. Skambutis išėivijos vilkams.

Kuo vilkų skautavimas išėivijoje skiriasi nuo skautavimo Lietuvoje? Kokį naują žaidimą sužinojau iš išėivijos vilkų?

BAGIROS SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Vilkų priesakai

Kokie yra vilkų priesakai? Koks man labiausiai patinka?

Audra. Gyvūnų prieglauda.

Kaip jaučiasi palikti gyvūnai? Kodėl reikia mylėti augintinius? Ką aš galiu padaryti, kad padėčiau gyvūnų prieglaudoms?

Štormas. Lietuvos Respublikos himnas.

Kas man yra Lietuva? Ką reiškia žodžiai „tegul Tavo vaikai eina vien takais dorybės?“

Vėtra. Gyvūnų dokumentikos peržiūra.

Kokie gyvūnai gyvena gentimis? Ko galėtume pasimokyti iš gyvūnijos pasaulio?

ŠARCHANO SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Pasitikėjimo žaidimai.

Kodėl svarbu pasitikėti gauja? Ar aš pasitikiu draugais? Ką darome ir ko ne, kai pasitikime žmogumi?

Audra. Strateginis žaidimas su skautais.

Ar veikė mūsų strategija? Kam jos reikia? Ar svarbiau būti stipriam, ar protingam?

Štormas. Susitikimas su šauliais.

Kas yra šauliai, ką jie veikia? Ką man reiškia pavojus?

Vėtra. Kimo žaidimas.

Kas buvo Kimas? Ar aš esu pastabus, kaip man sekėsi įsiminti daiktus? Kodėl skautas turi būti pastabus?

ŽYGIŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Pilna kuprinė.

Kokie daiktai reikalingiausi einant į žygį? Kaip teisingai susidėti kuprinę?

Audra. Pirmoji pagalba.

Ką reikia turėti vaistinėlėje? Kam pirmiausiai pranešti, jei atsitiko nelaimė stovykloje?

Štormas. Lietuvos gyvūnų rūšys ir jų buveinės.

Kas yra Lietuvos Raudonoji knyga? Kokie gyvūnai gyvena Lietuvos miškuose? Kokie nacionaliniai parkai, rezervatai yra Lietuvoje?

Vėtra. Orientavimasis.

Kaip naudotis kompasu? Kaip skaityti žemėlapi? Kas yra mastelis?

MIŠKŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Uogos ir grybai.

Kodėl svarbu žinoti valgomus ir nevalgomus grybus bei uogas? Kaip grybauti? Kokius grybus pažįstu?

Audra. Rūšiavimo žygis.

Kaip rūšiuojamos šiukšlės? Kiek laiko irsta stiklas, plastikas, metalas? Kodėl svarbu rūšiuoti?

Štormas. Medžiai.

Kokie medžiai auga Lietuvoje? Kuriuos galiu atskirti? Kuo medžiai naudingi?

Vėtra. Žvaigždynai.

Kas yra žvaigždė? Kokių yra žvaigždynų? Kaip galiu orientuotis naktį?

STOVYKLŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Skautiškos dainos.

Kokią dainą dainuočiau eidamas į rikiuotę? Prieš valgi? Prieš einant miegoti? Kuri skautiška daina pati mėgiamiausia? Kodėl?

Audra. Maistas ant laužo.

Kaip užkurti laužą? Ką reikia turėti norint išsivirti valgyti ant laužo? Kokį patiekalą norėčiau pagaminti ant laužo?

Štormas. Skautiškos organizacijos Lietuvoje.

Kiek skautiškų organizacijų yra Lietuvoje? Kuo jos skiriasi?

Vėtra. Pasaulio skautų Jamboree.

Kur vyksta pasaulinės Jamboree? Kaip atrodo 50 000 skautų vienoje stovykloje?

UGNIES SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Laužų kūrimas.

Nuo ko pradėti kurti laužą? Kokie yra laužų tipai? Kur dingsta malkos?

Audra. Svečiuose gaisrinėje.

Ką daro gaisrininkai? Ką daryti, jei kilo gaisras?

Štormas. Romas Kalanta.

Kas jis toks? Kodėl jis susidegino? Ką reiškia gyventi laisvėje?

Vėtra. Pirmoji ugnis.

Kaip pasikeitė žmonija ir pasaulis po ugnies atradimo? Ką mums duoda ugnis? Kuo ji pavojinga?

VANDENS SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Sėklų sodinimas.

Kaip dauginasi augalai? Kodėl sėklai reikia vandens? Kodėl vanduo svarbus ir mūsų augimui?

Audra. Geneologinio medžio piešimas.

Ką naujo sužinojau apie savo giminę? Kuo skiriasi mano seneliai nuo mano tėvų?

Štormas. Taupumas.

Kaip taupyti vandenį, elektrą? Kam to reikia? Iš kur atsiranda elektra mūsų namuose?

Vėtra. Vaivorykštės kūrimas.

Kokių sąlygų reikia vaivorykštei? Ar manoma pasiekti vaivorykštės pradžių? Kokias spalvas galiu atskirti?

DANGAUS SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Aitvarų konstravimas ir skraidinimas.

Kodėl jie laikosi ore?

Audra. Pasigamintų skudučių orkestras senelių namuose.

Ką lemia skudučių ilgis? Ar galiu išgauti tikslią natą ir su gausia sugroti melodiją?

Štormas. Kartu su skautais sodinti medžius.

Kaip medžiai švarina orą? Kokią įtaką daro klimato kaitai? Ar Lietuvoje oras švarus?

Vėtra. Sukurti debesis ir viesulus butelyje.

Ką iš to suprantu apie debesis ir viesulus tikrame pasaulyje?

JĖGOS SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Rytinė mankšta.

Kaip ryte nusiteikti daryti mankštą? Nuo kurios kūno vietos reikia pradėti mankštą? Kodėl svarbu mankštintis?

Audra. Tunto sporto varžybų organizavimas.

Kodėl smagu sportuoti? Ko išmokau iš vyresnių? Kuri rungtis man labiausiai patiko?

Štormas. Lietuva olimpinėse žaidynėse.

Kokiose šakose Lietuva yra iškovojęsi medalius? Kaip tampama stipriausiu pasaulyje? Ar norėčiau būti profesionaliu sportininku?

Vėtra. Gerieji darbeliai.

Ar nepamirštu kasdien padaryti po gerąjį darbėlį? Kokius geruosius darbelius daro skautai kitose šalyse?

TIKSLUMO SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Kaleidoskopų gamyba.

Kodėl matosi tokios simetriškos formos? Kam norėčiau padovanoti savo gaminį?

Audra. Lankininkystės vakaras su tėveliais.

Kas lemia strėlės trajektoriją? Iš kokio medžio geriausia daryti lanką, strėles?

Štormas. Tautinių juostų pynimas.

Kaip išgauti skirtingus raštus? Ką lietuviams reiškia ant juostų pinami simboliai?

Vėtra. Laikas.

Ar aš jaučiu, kiek trunka sekundė, minutė? Kiek šiuo metu valandų yra Australijoje, Amerikoje, Japonijoje? Kodėl tokie dideli skirtumai?

IŠTVERMĖS SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Gaujos laiko kapsulė.

Kas yra laiko kapsulė? Kuo ji svarbi mūsų gaujai? Kokį daiktą įdėjau? Kodėl?

Audra. Sumuštiniai benamiams.

Kodėl svarbu dalintis? Kodėl žmonėms tenka gyventi gatvėje?

Štormas. Partizanų muziejaus lankymas.

Kas yra partizanai? Kodėl jie atsirado? Kokie žmonės buvo partizanais?

Vėtra. Pasaulio religijos.

Kokių religijų yra pasaulyje? Kuo jos skiriasi? Kuo jos panašios?

MENŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Atsipalaidavimas – rėkavimu, šauksmais ir juokais.

Kodėl svarbu atsipalaiduoti? Ar man tai daryti lengva? Kaip atsipalaiduoti kasdien?

Audra. Susitikimas su vietiniu rašytoju.

Kodėl jis pasirinko rašyti? Kas jį įkvepia kūrybai? Ar aš galiu aiškiai ir vaizdingai išreikšti savo mintis?

Štormas. Lietuvių liaudies pasakos vaidinimas.

Ko išmokau iš vaidinamos pasakos? Ar buvo sunku įsijausti į vaidmenį?

Vėtra. Ekskursija į meno galeriją.

Kaip spalvos sukuria nuotaiką? Kokie meno kūriniai man labiausiai patiko? Kodėl?

RANKDARBIŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Movos gaujos draugams.

Kur galima panaudoti movą? Ką gaujos draugo padovanota mova reiškia man?

Audra. Senelių namų puošimas karpiniais.

Ar man sunku sukurti karpinį? Kas yra simetrija? Kokią istoriją išgirdau iš senelių?

Štormas. Šiaudinių sodų gamyba.

Kokie sodai būdavo senovėje? Kodėl juos gamindavo? Kokia figūrų prasmė?

Vėtra. Pasaulio žemėlapių piešimas.

Kokie yra žemynai? Kuo skiriasi žmonės, gyvenantys skirtingose šalyse? Kokią šalį norėčiau aplankyti?

TECHNOLOGIJŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Savo sugalvotų išradimų pristatymas gaujai.

Kaip mano išradimas pakeistų pasaulį? Ar jis nuo to taptų geresnis? Kuris pasiūlytas išradimas man patinka labiausiai? Kodėl?

Audra. Robotikos centro lankymas.

Ką žmonių gyvenime daro robotai? Kuo jie panašūs, kuo skiriasi nuo gyvų padarų?

Štormas. Geocaching žaidimas.

Kaip orientuotis su technologijų pagalba? Kaip mums padeda darbas kartu? Ką sužinojau apie aplinkines vietas?

Vėtra. Pirmąsčio pasaulio žaidimas.

Kur ir kaip gyveno pirmieji žmonės? Kuo jie panašūs į skautus? Ko negalėtume atlikti be šiuolaikinių technologijų?

6.5 Bebrų vėjai ir sezonai

6.5.1 Vėjų kryptys ir sezonai

Vandenyno vėjas	Sausumos vėjas	Stichijų vėjas
Plaukimo sezonas	Žygių sezonas	Ugnies sezonas
Irklavimo sezonas	Miškų sezonas	Vandens sezonas
Buriavimo sezonas	Stovyklų sezonas	Dangaus sezonas
Vidinis vėjas		Laisvės vėjas
Jėgos sezonas		Menų sezonas
Tikslumo sezonas		Rankdarbių sezonas
Ištvermės sezonas		Technologijų sezonas

VANDENYNO VĖJAS

Atneša su kelionėmis vandenynu susijusius sezonus, jų metu daug *keliausime, žaisime ir išmoksime*.

Plaukimo sezonas. Linksmybės ir smagumynai lauks kiekviename nuotykyje.

Irklavimo sezonas. Atradimai ir komandinis darbas lydės bebriskus šiame sezone.

Buriavimo sezonas. Kelionės ir nuotykiškai patikrins mūsų bebrų laivą.

SAUSUMOS VĖJAS

Atneša gamtos sezonus, jų metu daug *pavargsime, pasiruošime ir įveiksime*.

Žygių sezonas. Ištvermė ir darna itin svarbi bebrams besileidžiant į žygius.

Miškų sezonas. Budrumas ir gamta supa bebrus geriau pažįstant miškus.

Stovyklų sezonas. Pasirengimas ir linksmybės laukia gausiai susirinkusių į vieną ilgą išbandymą.

STICHIJŲ VĖJAS

Atneša labai skirtingas, bet svarbias pasaulio dalis, jų metu daug *nustebinsime, atrasime ir išbandysime*.

Ugnies sezonas. Galios valdymas ir atsakomybė neatsiejami, bebrams bandant prisijaukinti ugnį.

Vandens sezonas. Gyvybė ir kaita, kuriama vandens galios, ves į nepakartojamus nuotykius.

Dangaus sezonas. Susikaupimas ir pasitikėjimas reikalingi, norint perprasti dangaus stichiją. Aviacija, žvaigždynai, aukštis.

VIDINIS VĖJAS

Atneša sezonus tiesiai į kiekvieno bebro vidų, jų metu daug *stengsimės, tobulėsime ir patirsime*.

Jėgos sezonas. Stiprybė ir tvirtumas sulauks viso laivo dėmesio.

Tikslumo sezonas. Koncentracija ir kruopštumas sutelks visus nuotykių metu. Stebėjimai, eksperimentai, atradimai.

Ištvermės sezonas. Pakantumas ir viltis sustiprės kiekvieno bebro kūne ir širdyje. Iššūkių, išbandymų, valia.

LAISVĖS VĖJAS









Atneša neribotų galimybių sezonus, jų metu daug *kursime, gaminsime ir atrasime*.

Menų sezonas. Išraiška ir laisvė atvers bebrų laivą atrandant save ir kitus. Savęs pažinimas, improvizacija.

Rankdarbių sezonas. Kontrolė ir kūryba leis džiaugtis mūsų darbeliais kiekviename nuotykyje. Praktiškumas, vaizduotė, amatai.

Technologijų sezonas. Išmintis ir darbas išvien padės bebrams patirti tikrą civilizacijos magiją. Naujovės, atradimai.

6.5.2 Vėjo stiprumai

 <p>TYKA (Asmeninis nuotykis)</p> <p>Kiekvienas bebras patiria asmeniškai.</p>  <p>Gilinamės į save, savo šeimas, pačius artimiausius žmones.</p>	 <p>AUDRA (Nuotykis su vietine bendruomene)</p> <p>Laivą siūbuoja didelės bangos.</p>  <p>Draugaujame su įvairių profesijų atstovais, vaikų ir senelių namais, mokykla.</p>
 <p>ŠTORMAS (Nuotykis su šalies bendruomene)</p> <p>Aprėpia visą jūrą.</p>  <p>Dėmesį skiriame šaliai, jos istorijai, visiems jos žmonėms.</p>	 <p>VĖTRA (Nuotykis su pasaulio bendruomene)</p> <p>Siaučia visoje žemėje.</p>  <p>Domimės pasaulio įvairove – valstybėmis, kultūra, žmonėmis, pasiekimais.</p>

6.5.3 Sezono planas

Laivas:		Ketvirtis:			
..... vėjas	 sezonas			
	TYKA	AUDRA	ŠTORMAS	VĖTRA	
Vėjo stiprumas					
Data					
Atsakinga valtis					
Planas Kokia bus nuotykių eiga? Kur viskas vyks ir kaip ten nusigausim? Kokių priemonių reikės? Ką reikia pasiruošti iš anksto? Kiek viskas truks? Kaip visi įsitrauks? Ką dar svarbu paminėti?					

6.5.4 Bebrų nuotykių pavyzdžiai įkvėpimui

PLAUKIMO SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Mankšta prieš plaukiant.

Pasikviečiame skautų valtį ir kartu pasimokome, kokią mankštą reikia daryti prieš plaukiant.

Audra. Artimiausias vandens telkinys.

Leidžiamės į tyrinėjimus, ieškodami artimiausio vandens telkinio.

Štormas. Lietuvių liaudies pasakos apie ežerus.

Apsilankymas etnocentro edukacijoje apie pasakas.

Vėtra. Kokie gyvūnai plaukia greičiausiai?

Kuo mus nustebins gamta? Gyvūnų dokumentikos peržiūra.

IRKLAVIMO SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Pasitikėjimo žaidimai.

Kodėl svarbu pasitikėti laivu? Ar aš pasitikiu draugais? Ką darome ir ko ne, kai pasitikime žmogumi?

Audra. Irklentės su tėveliais.

Pasikviečiame tėvelius ir išbandome irklentes.

Štormas. Lietuvos Respublikos himnas.

Kas man yra Lietuva? Ką reiškia žodžiai „tegul Tavo vaikai eina vien takais dorybės“? Po kokių irklavimo laimėjimų yra skambėjęs himnas?

Vėtra. Vikingų mūšiai.

Kaip vykdavo vikingų mūšiai? Kiek žmonių reikėdavo vienam laivui irkluoti?

BURIAVIMO SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Laivo laiko kapsulė.

Kas yra laiko kapsulė? Kuo ji svarbi mūsų laivui? Kokį daiktą įdėjau? Kodėl?

Audra. Sumuštiniai benamiams.

Kodėl svarbu dalintis? Kodėl žmonėms tenka gyventi gatvėje?

Štormas. Partizanų muziejaus lankymas.

Kas yra partizanai? Kodėl ji atsirado? Kokie žmonės buvo partizanais?

Vėtra. Pasaulio religijos.

Kokių religijų yra pasaulyje? Kuo jos skiriasi? Kuo jos panašios?

ŽYGIŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Pilna kuprinė.

Kokie daiktai reikalingiausi einant į žygi? Kaip teisingai susidėti kuprinę?

Audra. Pirmoji pagalba.

Ką reikia turėti vaistinėlėje? Kam pirmiausiai pranešti, jei atsitiko nelaimė stovykloje?

Štormas. Lietuvos gyvūnų rūšys ir jų buveinės.

Kas yra Lietuvos Raudonoji knyga? Kokie gyvūnai gyvena Lietuvos miškuose? Kokie nacionaliniai parkai, rezervatai yra Lietuvoje?

Vėtra. Orientavimasis.

Kaip naudotis kompasu? Kaip skaityti žemėlapi? Kas yra mastelis?

MIŠKŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Uogos ir grybai.

Kodėl svarbu žinoti valgomus ir nevalgomus grybus bei uogas? Kaip grybauti? Kokius grybus pažįstu?

Audra. Rūšiavimo žygis.

Kaip rūšiuojamos šiukšlės? Kiek laiko irsta stiklas, plastikas, metalas? Kodėl svarbu rūšiuoti?

Štormas. Medžiai.

Kokie medžiai auga Lietuvoje? Kuriuos galiu atskirti? Kuo medžiai naudingi?

Vėtra. Žvaigždynai.

Kas yra žvaigždė? Kokių yra žvaigždynų? Kaip galiu orientuotis naktį?

STOVYKLŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Skautiškos dainos.

Kokią dainą dainuočiau eidamas į rikiuotę? Prieš valgi? Prieš einant miegoti? Kuri skautiška daina pati mėgiamiausia? Kodėl?

Audra. Maistas ant laužo.

Kaip užkurti laužą? Ką reikia turėti, norint išsivirti valgyti ant laužo? Kokį patiekalą norėčiau pagaminti ant laužo?

Štormas. Skautiškos organizacijos Lietuvoje.

Kiek skautiškų organizacijų yra Lietuvoje? Kuo jos skiriasi?

Vėtra. Pasaulio skautų Jamboree.

Kur vyksta pasaulinės Jamboree? Kaip atrodo 50 000 skautų vienoje stovykloje?

UGNIES SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Laužų kūrimas.

Nuo ko pradėti kurti laužą? Kokie yra laužų tipai? Kur dingsta malkos?

Audra. Svečiuose gaisrinėje.

Ką daro gaisrininkai? Ką daryti, jei kilo gaisras?

Štormas. Romas Kalanta.

Kas jis toks? Kodėl jis susidegino? Ką reiškia gyventi laisvėje?

Vėtra. Pirmoji ugnis.

Kaip pasikeitė žmonija ir pasaulis po ugnies atradimo? Ką mums duoda ugnis? Kuo ji pavojinga?

VANDENS SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Sėklų sodinimas.

Kaip dauginasi augalai? Kodėl sėklai reikia vandens? Kodėl vanduo svarbus ir mūsų augimui?

Audra. Geneologinio medžio piešimas.

Ką naujo sužinojau apie savo giminę? Kuo skiriasi mano seneliai nuo mano tėvų?

Štormas. Taupumas.

Kaip taupyti vandenį, elektrą? Kam to reikia? Iš kur atsiranda elektra mūsų namuose?

Vėtra. Vaivorykštės kūrimas.

Kokių sąlygų reikia vaivorykštei? Ar manoma pasiekti vaivorykštės pradžių? Kokias spalvas galiu atskirti?

DANGAUS SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Aitvarų konstravimas ir skraidinimas.

Kodėl jie laikosi ore?

Audra. Pasigamintų skudučių orkestras senelių namuose.

Ką lemia skudučių ilgis? Ar galiu išgauti tikslią natą ir sugroti melodiją?

Štormas. Kartu su skautais sodinti medžius.

Kaip medžiai švarina orą? Kokią įtaką daro klimato kaitai? Ar Lietuvoje oras švarus?

Vėtra. Sukurti debesis ir viesulus butelyje.

Ką iš to suprantu apie debesis ir viesulus tikrame pasaulyje?

JĖGOS SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Rytinė mankšta.

Kaip ryte nusiteikti daryti mankštą? Nuo kurios kūno vietos reikia pradėti mankštą? Kodėl svarbu mankštintis?

Audra. Tunto sporto varžybų organizavimas.

Kodėl smagu sportuoti? Ko išmokau iš vyresnių? Kuri rungtis man labiausiai patiko?

Štormas. Lietuva olimpinėse žaidynėse.

Kokiose šakose Lietuva yra iškovojusi medalius? Kaip tampama stipriausiu pasaulyje? Ar norėčiau būti profesionaliu sportininku?

Vėtra. Gerieji darbeliai.

Ar nepamirštu kasdien padaryti po gerąjį darbėlį? Kokius geruosius darbelius daro skautai kitose šalyse?

TIKSLUMO SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Kaleidoskopų gamyba.

Kodėl matosi tokios simetriškos formos? Kam norėčiau padovanoti savo gaminį?

Audra. Lankininkystės vakaras su tėveliais.

Kas lemia strėlės trajektoriją? Iš kokio medžio geriausia daryti lanką, strėles?

Štormas. Tautinių juostų pynimas.

Kaip išgauti skirtingus raštus? Ką lietuviams reiškia ant juostų pinami simboliai?

Vėtra. Laikas.

Ar aš jaučiu, kiek trunka sekundė, minutė? Kiek šiuo metu valandų yra Australijoje, Amerikoje, Japonijoje? Kodėl tokie dideli skirtumai?

IŠTVERMĖS SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Gaujos laiko kapsulė.

Kas yra laiko kapsulė? Kuo ji svarbi mūsų gaujai? Kokį daiktą įdėjau? Kodėl?

Audra. Sumuštiniai benamiams.

Kodėl svarbu dalintis? Kodėl žmonėms tenka gyventi gatvėje?

Štormas. Partizanų muziejaus lankymas.

Kas yra partizanai? Kodėl jie atsirado? Kokie žmonės buvo partizanais?

Vėtra. Pasaulio religijos.

Kokių religijų yra pasaulyje? Kuo jos skiriasi? Kuo jos panašios?

MENŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Atsipalaidavimas – rėkavimu, šauksmais ir juokais.

Kodėl svarbu atsipalaiduoti? Ar man tai daryti lengva? Kaip atsipalaiduoti kasdien?

Audra. Susitikimas su vietiniu rašytoju.

Kodėl jis pasirinko rašyti? Kas jį įkvepia kūrybai? Ar aš galiu aiškiai ir vaizdingai išreikšti savo mintis?

Štormas. Lietuvių liaudies pasakos vaidinimas.

Ko išmokau iš vaidinamos pasakos? Ar buvo sunku įsijausti į vaidmenį?

Vėtra. Ekskursija į meno galeriją.

Kaip spalvos kuria nuotaiką? Kokie meno kūriniai man labiausiai patiko? Kodėl?

RANKDARBIŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Movos gaujos draugams.

Kur galima panaudoti movą? Ką laivo draugo padovanota mova reiškia man?

Audra. Senelių namų puošimas karpiniais.

Ar man sunku sukurti karpinį? Kas yra simetrija? Kokią istoriją išgirdau iš senelių?

Štormas. Šiaudinių sodų gamyba.

Kokie sodai būdavo senovėje? Kodėl juos gamindavo? Kokia figūrų prasmė?

Vėtra. Pasaulio žemėlapiu piešimas.

Kokie yra žemynai? Kuo skiriasi žmonės, gyvenantys skirtingose šalyse? Kokią šalį norėčiau aplankyti?

TECHNOLOGIJŲ SEZONO NUOTYKIŲ PAVYZDŽIAI

Tyka. Savo sugalvotų išradimų pristatymas laivui

Kaip mano išradimas pakeistų pasaulį? Ar jis nuo to taptų geresnis? Kuris pasiūlytas išradimas man patinka labiausiai? Kodėl?

Audra. Robotikos centro lankymas.

Ką žmonių gyvenime daro robotai? Kuo jie panašūs, kuo skiriasi nuo gyvų padarų?

Štormas. Geocaching žaidimas.

Kaip orientuotis su technologijų pagalba? Kaip mums padeda darbas kartu? Ką sužinojau apie aplinkines vietas?

Vėtra. Pirmykščio pasaulio žaidimas.

Kur ir kaip gyveno pirmieji žmonės? Kuo jie panašūs į skautus? Ko negalėtume atlikti be šiuolaikinių technologijų?

7 Kaip įgyvendinti JP ketvirčius su skautais

Čia aprašomas skautų ketvirtis su visais jo elementais. Pradėdami įgyvendinti JP savo vienetė, ketvirčio elementus įveskite palaipsniui (ne visus iš karto) – žr. [Kaip taikyti JP](#).

7.1 Kaip sudaryti skiltis (valtis)

Skautų draugovę sudaro draugininkas, draugininko pavaduotojas ir viena ar kelios skautų skiltys. Kiekvienoje skiltyje yra nuo 5 iki 7 įvairių amžių skautų. Skiltis turi savo pavadinimą ir gairelę. 12-13 m. arba 13-14 m. skautai yra skiltininkai, jų pavaduotojais gali būti ir 11-12 m. skautai.

Jūrų skautų draugovę sudaro laivo vadas, jo pavaduotojas ir viena ar kelios skautų valtys. Kiekvienoje valtyje yra nuo 5 iki 7 įvairaus amžiaus skautų. Valtis turi savo pavadinimą ir gairelę. 12-13 m. arba 13-14 m. skautai yra valtininkai, jų pavaduotojais gali būti ir 11-12 m. skautai.

Skautų draugovėje draugininkas (laivo vadas) ir jo pavaduotojas vienu metu atlieka keletą svarbių vaidmenų:

- **Vadovo vaidmuo.** Skautiškojo metodo įvedimas į skautų organizuojamas veiklas; narystės administravimas; atsakomybė kritiškose situacijose.
- **Auklėtojo vaidmuo.** Asmeninis santykis su kiekvienu skautu; klausimų kėlimas, bet ne jų atsakymas, etapų ir ekspedicijų apžvalgos metu.
- **Tarpininko vaidmuo.** Ryšys su tėveliais; santykių draugovėje puoselėjimas; geros atmosferos palaikymas.

7.2 Kaip taikyti simboliką

Skautų programoje vadovaujamosi [skautų įžodžiu, priesakais, šūkiu ir pošūkiu](#).

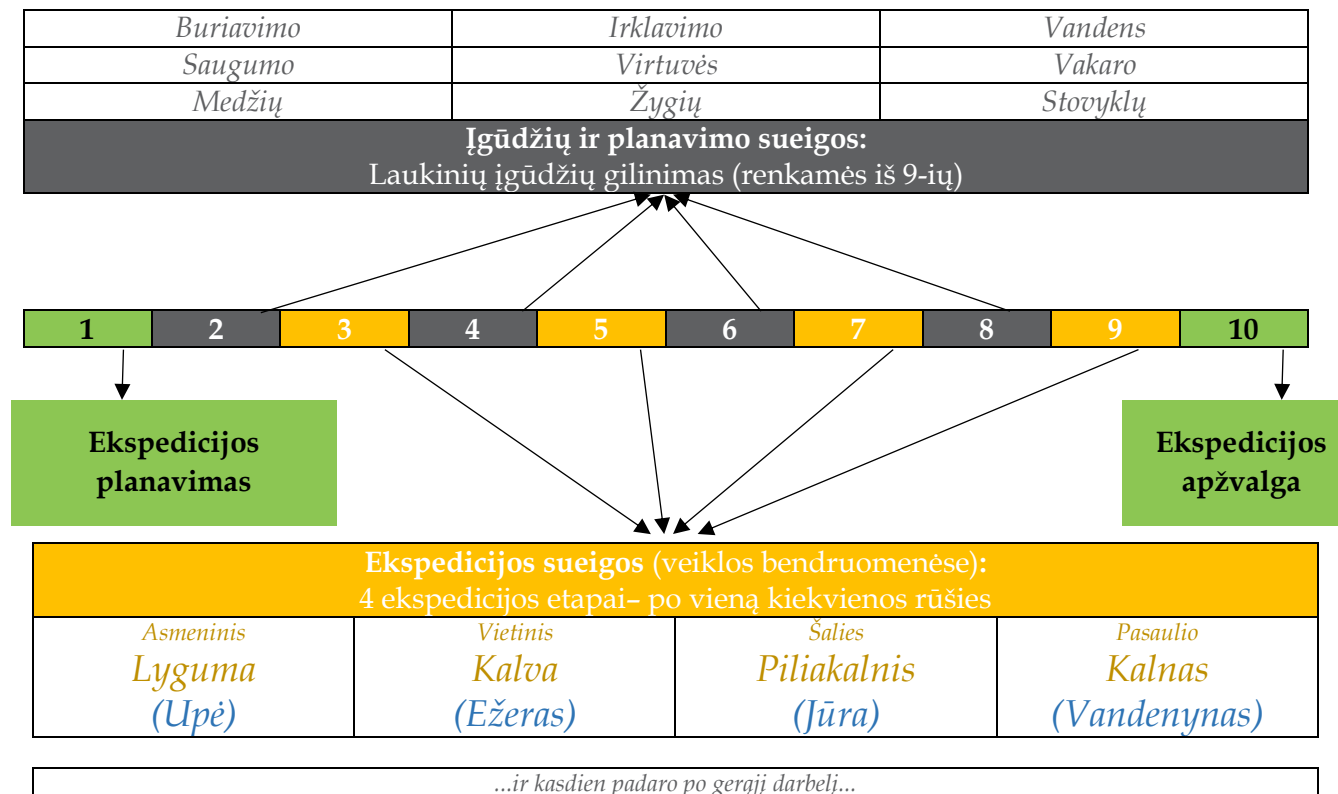
Skautų amžiaus grupės programos simbolinė tema yra „tyrinėjimai“. Vientisumą programoje padeda išlaikyti simboliniai pavadinimai:

- **Ekspedicijos** – metų ketvirčiai ir simbolinės temos, padedančios sugalvoti viena kitą papildančias veiklas.
- **Ekspedicijų kryptys** – susijusių ekspedicijų grupės.
- **Etapai** – skautų sugalvotos veiklos, sudarančios ekspediciją

7.3 Kaip susidėlioti metus ir ketvirtį

Kiekvienus skautų metus susidaro keturios ekspedicijos, sutampančios su metų laikais. Skautų skiltys kuo savarankiškiau organizuoja ekspedicijos planavimą, etapus ir apžvalgą.

Per ekspediciją skautai įgyvendina keturis **etapus** (asmeninį, vietinį, šalies ir pasaulio). Tarp etapų sueigų vyksta **laukinių įgūdžių** ir būsimo etapo planavimo sueigos, taip pat kiekvienas skautas kasdien padaro po **gerąjį darbėlį**.



7.3.1 Ekspedicijos planavimo sueiga

Visi skilties (valties) skautai susirenka į ekspedicijos planavimo sueigą. Jos metu prisimenamos seniai tryptos kryptys, pasiskaitoma apie dar neišbandytas ekspedicijas.

Skiltis balsuodama nusprendžia, kokia kryptis ir ekspedicija artėja. Priėmus sprendimą skiltis galvoja, kokie keturi etapai sudarys jų ekspediciją, kokia bus etapų eilės tvarka, kurie skilties nariai atsakingi už kuriuos etapus.

Jei reikia, įkvėpimo ieško tarp ekspedicijų pavyzdžių). Skiltininkas (valtininkas) pasidalina ekspedicijos planu su draugininku (laivo vadu).

7.3.2 Įgūdžių ir planavimo sueiga

Sueigą sudaro dvi dalys - aktyvioji (*laukinių įgūdžių ir žaidimų*) dalis ir kūrybinė (*etapo planavimo*) dalis.

Laukiniai įgūdžiai ir žaidimai.

Praktiškai išbandome ir stipriname pasirinktą laukinį įgūdį.

Apie įgūdžius daugiau žr. [Laukinių įgūdžių gilinimas](#).

Etapo planavimas.

Su skiltimi atsakome į svarbiausius klausimus apie būsimą etapą. Pavyzdžiui:

- Kokia bus etapo eiga?*
- Kur viskas vyks ir kaip ten nusigausim?*
- Kokių priemonių reikės?*
- Kiek viskas truks?*
- Kaip visi įsitrauks?*
- Kas bus sunkiausia?*

Galite naudoti planą: pavyzdį žr. [čia](#). Jūrų skautų - [čia](#).

7.3.3 Etapo sueiga

Sueigą sudaro dvi dalys – aktyvioji (*nuotyki*) dalis ir išraiškos (*apžvalgos*) dalis.

Etapas.

Laikomės savo sudaryto etapo plano, stengiamės išvengti pasitaikiusių kliūčių, į veiklą įtraukiame visos skilties (valties) narius ir kartu vykdome ekspediciją!

Apžvalga.

- Ką naujo sužinojau etapo metu?*
- Kas buvo smagiausia?*
- Ką norėčiau papasakoti nedalyvavusiems?*
- Kada galėsiu panaudoti tai, ką išmokau?*
- Kaip etapas atspindi skautų įžodžio dvasią, šūkį, pošūkį?*

7.3.4 Ekspedicijos apžvalgos sueiga

Visa draugovė (laivas) ekspediciją apžvelgia šventinėje sueigoje.

Kiekviena skiltis (valtis) pristato ekspedicijoje patirtus nuotykius, įveiktas kliūtis, stipriausius įgūdžius.

Skiltyse vyksta asmeniškesnės apžvalgos. Su vadovų ar patyrusių skautų pagalba skiltininkas (valtininkas) ir jo pavaduojas kelia klausimus apie įgytas patirtis (*Kaip jaučiausi šią ekspediciją? Ko išmokau? Kas buvo sunkiausia?*) ir atsižvelgia į raidos uždavinius. Pasižymi mažiausiai ekspedicijoje paliestas raidos sritis.

Tam galite naudoti „Pašnekesėles“.

7.3.5 Papildomi šaltiniai ir idėjos (skautai)

KETVIRČIO CIKLAS

[Jaunimo programos gairės | Skautai \(video\)](#)

Ketvirčio ciklas vaizdžiai: skautai.lt/jp

[Žaidimas vadovams, padedantis prisiminti vilkų ir skautų ketvirčio elementus](#)

[FB grupė LS Jaunimo programa](#)

APIE PLANAVIMĄ

Paruoštukas „Ketvirčio planavimo idėjos (skautai)“: skautai.lt/jp

APIE REFLEKSIJĄ

[Kortelės pašnekesiams \(refleksijoms\) – „Pašnekesėlės“](#)

Paruoštukas „Idėjos apžvalgai (refleksijai)“: skautai.lt/jp

PAPILDOMOS IDĖJOS EKSPEDICIJOMS

[Idėjos ekspedicijoms nuotoliu](#)

[Idėjos pasaulio lygmens veikloms](#)

[Eglė Liagaitė, „Žygiuoti. Dievui. Tėvynei. Artimui“](#) (idėjos žygių įgūdžiui, refleksijai, žygiams kaip ekspedicijos daliai)

[Lietuvos skautijos Scribd puslapis](#)

7.4 Skautų kryptys ir ekspedicijos

<p>Pamatinė kryptis</p> <p>Ekspedicija Dievui</p> <p>Ekspedicija Tėvynei</p> <p>Ekspedicija Artimui</p>	<p>Sausumos kryptis</p> <p>Žygių ekspedicija</p> <p>Miškų ekspedicija</p> <p>Stovyklų ekspedicija</p>	<p>Stichijų kryptis</p> <p>Ugnies ekspedicija</p> <p>Vandens ekspedicija</p> <p>Dangaus ekspedicija</p>
<p>Vidinė kryptis</p> <p>Jėgos ekspedicija</p> <p>Tikslumo ekspedicija</p> <p>Ištvėmės ekspedicija</p>		<p>Išraiškos kryptis</p> <p>Menų ekspedicija</p> <p>Rankdarbių ekspedicija</p> <p>Technologijų ekspedicija</p>

PAMATINĖ KRYPTIS

Veda skiltį į skautiško pamato ekspedicijas, jų metu *tarnausime, padėsime ir tobulėsime.*

- Ekspedicija Dievui. Prasmė ir pašaukimas.
- Ekspedicija Tėvynei. Šaknys ir tarnystė.
- Ekspedicija Artimui. Pagalba ir supratingumas.

SAUSUMOS KRYPTIS

Veda į tikras sausumos skautų ekspedicijas, jų metu daug *pavargsime, pasiruošime ir įveiksime.*

- Žygių ekspedicija. Ištvėrmė ir darna.
- Miškų ekspedicija. Budrumas ir gamta.
- Stovyklų ekspedicija. Pasirengimas ir linksmybės.

STICHIJŲ KRYPTIS

Veda į labai skirtingas, bet svarbias pasaulio vietas, ekspedicijose daug *nustebsime, atrasime ir išbandysime.*

- Ugnies ekspedicija. Galios valdymas ir atsakomybė.
- Vandens ekspedicija. Gyvybė ir kaita.
- Dangaus ekspedicija. Susikaupimas ir pasitikėjimas.

VIDINĖ KRYPTIS

Veda tiesiai į kiekvieno skauto vidų, ekspedicijų metu daug *stengsimės, tobulėsime ir patirsime.*

- **Jėgos ekspedicija.** *Stiprybė ir tvirtumas.*
- **Tikslumo ekspedicija.** *Koncentracija ir kruopštumas. Žinios, faktai, atmintis.*
- **Ištvermės ekspedicija.** *Pakantumas ir viltis. Valia, iššūkiai.*

IŠRAIŠKOS KRYPTIS





Veda į neribotas galimybes, ekspedicijų metu daug *kursime, gaminsime ir atrasime.*

- **Menų ekspedicija.** *Išraiška ir laisvė.*
- **Rankdarbių ekspedicija.** *Kontrolė ir kūryba.*
- **Technologijų ekspedicija.** *Išmintis ir darbas išvien.*

7.4.1 Keturi etapai

 <p>LYGUMA (Asmeninis etapas)</p> <p>Kiekvienas skautas patiria asmeniškai.</p> <p>Gilinamės į save, savo šeimas, pačius artimiausius žmones.</p>	 <p>KALVA (Vietinės bendruomenės etapas)</p> <p>Matosi aplinkinė vietovė, žmonės.</p> <p>Draugaujame su įvairių profesijų atstovais, vaikų ir senelių namais, mokykla.</p>
 <p>PILIAKALNIS (Šalies etapas)</p> <p>Jungia visą šalį, jos istoriją.</p> <p>Dėmesį skiriame šaliai, jos istorijai, visiems jos žmonėms.</p>	 <p>KALNAS (Pasaulio etapas)</p> <p>Išsikišęs virš visos žemės, jos įvairovės.</p> <p>Domimės pasaulio įvairove – valstybėmis, kultūra, žmonėmis, pasiekimais.</p>

7.4.2 Ekspedicijos planas

Skiltis:		Ketvirtis:		
..... kryptis	 ekspedicija		
	LYGUMA	KALVA	PILIAKALNIS	KALNAS
<i>Etapas</i>				
<i>Data</i>				
<i>Atsakingi</i>				
<i>Planas</i> <i>Kokia bus etapo eiga?</i> <i>Kur viskas vyks ir kaip ten nusigausim?</i> <i>Kokių priemonių reikės?</i> <i>Ką reikia pasiruošti iš anksto?</i> <i>Kiek viskas truks?</i> <i>Kaip visi įsitrauks?</i> <i>Kas bus sunkiausia?</i>				

7.5 Jūrų skautų kryptys ir ekspedicijos

<p>Pamatinė kryptis</p> <p>Ekspedicija Dievui</p> <p>Ekspedicija Tėvynei</p> <p>Ekspedicija Artimui</p>	<p>Vandens kryptis</p> <p>Plaukimo ekspedicija</p> <p>Irklavimo ekspedicija</p> <p>Buriavimo ekspedicija</p>	<p>Stichijų kryptis</p> <p>Ugnies ekspedicija</p> <p>Vandens ekspedicija</p> <p>Dangaus ekspedicija</p>
<p>Vidinė kryptis</p> <p>Jėgos ekspedicija</p> <p>Tikslumo ekspedicija</p> <p>Ištvėmės ekspedicija</p>		<p>Išraiškos kryptis</p> <p>Menų ekspedicija</p> <p>Rankdarbių ekspedicija</p> <p>Technologijų ekspedicija</p>

PAMATINĖ KRYPTIS

Veda skiltį į skautiško pamato ekspedicijas, jų metu *tarnausime, padėsime ir tobulėsime.*

- Ekspedicija Dievui. Prasmė ir pašaukimas.
- Ekspedicija Tėvynei. Šaknys ir tarnystė.
- Ekspedicija Artimui. Pagalba ir supratingumas.

VANDENS KRYPTIS

Veda į tikras jūrų skautų skautų ekspedicijas, jų metu daug *pavargsime, pasiruošime ir įveiksime.*

- Plaukimo ekspedicija. Ištoermė ir darna.
- Irklavimo ekspedicija. Budrumas ir gamta.
- Buriavimo ekspedicija. Pasirengimas ir linksmybės.

STICHIJŲ KRYPTIS

Veda į labai skirtingas, bet svarbias pasaulio vietas, ekspedicijose daug *nustebsime, atrasime ir išbandysime.*

- Ugnies ekspedicija. Galios valdymas ir atsakomybė.
- Vandens ekspedicija. Gyvybė ir kaita.
- Dangaus ekspedicija. Susikaupimas ir pasitikėjimas.

VIDINĖ KRYPTIS

Veda tiesiai į kiekvieno skauto vidų, ekspedicijų metu daug *stengsimės, tobulėsime ir patirsime.*





- **Jėgos ekspedicija.** *Stiprybė ir tvirtumas.*
- **Tikslumo ekspedicija.** *Koncentracija ir kruopštumas.* Žinios, faktai, atmintis.
- **Ištvermės ekspedicija.** *Pakantumas ir viltis.* Valia, iššūkiai.

IŠRAIŠKOS KRYPTIS





Veda į neribotas galimybes, ekspedicijų metu daug *kursime, gaminsime ir atrasime.*

- **Menu ekspedicija.** *Išraiška ir laisvė.*
- **Rankdarbių ekspedicija.** *Kontrolė ir kūryba.*
- **Technologijų ekspedicija.** *Išmintis ir darbas išvien.*

7.5.1 Keturi etapai

 <p>UPĖ (Asmeninis etapas)</p> <p>Kiekvienas skautas patiria asmeniškai.</p> <p>Gilinamės į save, savo šeimą, pačius artimiausius žmones.</p>	 <p>EŽERAS (Vietinės bendruomenės etapas)</p> <p>Matosi aplinkinė vietovė, žmonės.</p> <p>Draugaujame su įvairių profesijų atstovais, vaikų ir senelių namais, mokykla.</p>
 <p>JŪRA (Šalies etapas)</p> <p>Jungia visą šalį, jos istoriją.</p> <p>Dėmesį skiriame šaliai, jos istorijai, visiems jos žmonėms.</p>	 <p>VANDENYNAS (Pasaulio etapas)</p> <p>Driekiasi per visą žemės rutulį.</p> <p>Domimės pasaulio įvairove – valstybėmis, kultūra, žmonėmis, pasiekimais.</p>

7.5.2 Ekspedicijos planas

Valtis:	Ketvirtis:			
 kryptis	 ekspedicija	
	UPĖ	EŽERAS	JŪRA	VANDENYNAS
<i>Etapas</i>				
<i>Data</i>				
<i>Atsakingi</i>				
<i>Planas</i> Kokia bus etapo eiga? Kur viskas vyks ir kaip ten nusigausim? Kokių priemonių reikės? Ką reikia pasiruošti iš anksto? Kiek viskas truks? Kaip visi įsitrauks? Kas bus sunkiausia?				

7.6 Skautų ir jūrų skautų ekspedicijų etapų pavyzdžiai

EKSPEDICIJOS DIEVUI PAVYZDYS

Ekspedicijos tema – Tikėjimas.

1. Lyguma (Upė). Malda.

Sukurti asmeninę maldelę Dievui, kurią būtų galima pakartoti sunkią akimirką.

Kaip nuoširdi malda ar padėka padeda mums atrasti savo viduje ramybę?

2. Kalva (Ežeras). Dievo namai.

Aktyviai sudalyvauti Šv. Mišiose – patarnauti ar paskaityti skaitinį, maldavimus.

Kaip mes jautėmės įsitraukdami? Kaip reagavo bažnyčios bendruomenė?

3. Piliakalnis (Jūra). Piligrimai.

Išsirinkti ir aplankyti Lietuvoje pamėgtas piligrimų vietas.

Kas yra piligriminis žygis? Kodėl žmonės leidžiasi į tokias keliones? Ką jose patiria?

4. Kalnas (Vandenyvas). Religijos.

Aprašyti pasaulio religijas, palyginti skirtumus, panašumus.

Kaip skautai Turkijoje išpažįsta tikėjimą? Kaip mūsų skautiškose veiklose reiškiasi Dievas?

EKSPEDICIJOS TĖVYNEI PAVYZDYS

Ekspedicijos tema – Gimtoji žemė.

1. Kalva (Ežeras). Praeitis.

Atlikti gerą darbą netolimoje žuvusių karių ar partizanų kapinėse.

Kodėl šie žmonės aukojosi dėl Lietuvos? Ką jiems teko išgyventi?

2. Lyguma (Upė). Paieškos.

Skilčiai pristatyti mano šeimai artimą, Lietuvai svarbią vietą.

Ar sužinojau naujų vietų? Kurį iš pristatytų vietų labiausiai norėtume aplankyti su skiltimi (valtimi)?

3. Piliakalnis (Jūra). Pažintis.

Keliaujame į paieškos etape pasirinktą vietą.

Ar vieta tokia, kaip tikėjau? Kas man patinka labiausiai? Kokį gerą darbą su skiltimi (valtimi) atlikome?

4. Kalnas (Vandenyvas). Patirtis.

Sukurti trumpą filmuką apie aplankytą vietą, pasidalinti su skautais iš kitos šalies.

Ką filmuke norime pasakyti apie Lietuvą, apie aplankytą vietą? Kokios vietos jiems svarbios?

EKSPEDICIJOS ARTIMUI PAVYZDYS

Ekspedicijos tema – Nepažįstami artimieji.

1. Kalnas (Vandenynas). Nukentėjusieji.

Surinkti ir paaukoti šiek tiek pinigų nukentėjusiems paskutiniuose pasaulio įvykiuose.

Kodėl padedame žmonėms, kurių net nesame matę? Kaip jausčiausi, jei viską prarasčiau?

2. Piliakalnis (Jūra). Pamištieji.

Pasirinkto kaimo ar miestelio kapinėse sutvarkyti apleistus ir nežinomus kapus.

Kada žmogus tampa galutinai pamirštas? Kokių lietuvių mes napamirštame? Kodėl?

3. Kalva (Ežeras). Vargstantys.

Iškepti sausainių ir padovanoti gatvėje sutiktiems vargstantiems.

Kaip jaučiausi aukodamas? Ar žmonėms buvo lengva priimti mūsų dovanas?

4. Lyguma (Upė). Senoliai.

Smagiai pasueigauti su mūsų pačių seneliais, paklausti jų istorijų.

Ar būdami jauni seneliai galvojo, kad pasens? Kas jiems svarbu? Kaip tai keitėsi per jų gyvenimus?

ŽYGIŲ EKSPEDICIJOS PAVYZDYS (SKAUTAI)

Ekspedicijos tema – Keliaujame kitaip.

1. Lyguma. Vienas.

Sudaryti savo asmeninį svajonių žygio maršrutą, kruopščiai apgalvoti visas detales.

Kur keliaučiau, kur sustočiau? Ką norėčiau patirti? Koks būtų žygio tikslas?

2. Kalnas. Oro sąlygos.

Pasidomėti keliautojų pasakojimais, susisiekti su atsidavusiais žygeiviais.

Kaip žygiuojama per sniegynus, dykumą ar džiungles? Ko naujo atradau apie savo svajonių žygi?

3. Kalva. Vargstantys.

Iškepti sausainių ir padovanoti gatvėje sutiktiems vargstantiems.

Kaip jaučiausi aukodamas? Ar žmonėms buvo lengva priimti mūsų dovanas?

4. Piliakalnis. Senoliai.

Smagiai pasueigauti su mūsų pačių seneliais, paklausti jų istorijų.

Ar būdami jauni seneliai galvojo, kad pasens? Kas jiems svarbu? Kaip tai keitėsi per jų gyvenimus?

MIŠKŲ EKSPEDICIJOS PAVYZDYS (SKAUTAI)

Ekspedicijos tema – Knygnešiai.

1. Lyguma. Istorijos herojus.

Pasidomėti kurio nors knygnešio istorija ir pristatyti jį skilčiai.

Kaip miškas padėjo slapstytis? Kas knygnešiui buvo sunkiausia? Kas jį vedė į priekį?

2. Kalnas. Siuntinys.

Nusiųsti lietuvišką knygą išeivijos skautams Anglijoje, Amerikoje ar Australijoje.

Kodėl pasirinkau siųsti būtent šią knygą? Ar ji bus įdomi gavėjui?

3. Kalva. Prisiminimas.

Miške suorganizuoti knygnešių pasakojimų skaitymą ar vaidinimą kitai draugovei.

Ką man buvo sunkiausia suvaidinti? Kodėl mes vis prisimename Lietuvos praeitį?

4. Piliakalnis. Paslaptis.

Rasti seniausią skilties turimą knygą ir ją be jokių išmanių technologijų perduoti kitam kraštui.

Kaip užtikrinti, kad knyga bus saugiai perduota? Kokiais būdais susisieksime su kitu kraštu?

IRKLAVIMO EKSPEDICIJOS PAVYZDYS (JŪRŲ SKAUTAI)

Ekspedicijos tema – Keliaujame kitaip.

1. Upė. Vienas.

Sudaryti savo asmeninį svajonių žygio maršrutą, kruopščiai apgalvoti visas detales.

Kur keliaučiau, kur sustočiau? Ką norėčiau patirti? Koks būtų žygio tikslas?

2. Vandenynas. Oro sąlygos.

Pasidomėti irkluotojų pasakojimais, susisiekti su atsidavusiais keliautojais.

Kaip plaukiama per didelį vėją, ką daryti, jei užklumpa audra? Ko naujo atradau apie savo svajonių žygi?

3. Ežeras. Lietuvos upės.

Sudaryti žemėlapių upių, tinkančių plaukti.

Kuriose vietovėse daugiausia upių? Ar buvo sunku surinkti informaciją?

4. Jūra. Garsiausios kelionės.

Parengti pristatymą apie garsiausias irklavimo keliones.

Ar keliauninkai tikėjosi išgarsėti? Kodėl jie keliavo?

UGNIES EKSPEDICIJOS PAVYZDYS

Ekspedicijos tema – Augimas.

1. Lyguma (Upė). Augintinis.

Kuo smulkiau aprašyti savo turėtą, turimą ar norimą augintinį. Ką jis veikia, kada valgo, miega.
Ar aš myliu savo augintinį? Kaip aš juo rūpinuosi? Kodėl manimi rūpinasi suaugę žmonės?

2. Piliakalnis (Jūra). Šalis.

Nutapyti du paveikslus – ką tik nepriklausomybę atgavusios ir dabartinės Lietuvos.
Kokie pagrindiniai skirtumai? Ar yra panašumų? Kas vedė Lietuvą į nepriklausomybę?

3. Kalnas (Vandenynas). Miškai.

Išsiaiškinti didžiausius šių metų pasaulio gaisrus.
Kodėl tai įvyko? Ar to buvo įmanoma išvengti? Kaip ketinama atgaivinti išdegusius plotus?

4. Kalva (Ežeras). Augalas.

Gavus leidimą viešoje vietoje pasodinti po augaliuką ir kartu su skiltimi jais rūpintis.
Kaip jaučiuosi būdamas atsakingas už gyvybę? Kokią naudą jis turi aplinkai, žmonėms?

VANDENS EKSPEDICIJOS PAVYZDYS

Ekspedicijos tema – Arbata.

1. Piliakalnis (Jūra). Senosios žolelės.

Susitikti su žolininke ir išsiaiškinti apie senus lietuvių arbatos papročius.

Kokias arbatas ir kada gėrė mūsų protėviai? Kam dar buvo naudojama arbata, kitos žolelės?

2. Lyguma (Upė). Sodinimas.

Skiltyje kiekvienam pasisodinti skirtingų žolelių, jas namie asmeniškai auginti.

Kokių naujų arbatžolių sužinojau? Kaip iš arbatžolių galėsime pasidaryti arbatos?

3. Kalnas (Vandenynas). Pasaulinė arbata.

Susiskambinti su užsienio skautais tuo metu ragaujant vieni kitų tradicinę arbatą.

Kokias arbatas jie geria savo stovyklose? Ar yra bandę stovykloje rinkti arbatžoles?

4. Kalva (Ežeras). Prie puodelio kartu.

Pasikviesti po draugą į sueigą ir kartu paragauti lygumos etape pačių pasodintos arbatos.

Ką apie arbatą papasakosim draugams? Kokias skautiškas veiklas kartu išbandysime?

DANGAUS EKSPEDICIJOS PAVYZDYS

Ekspedicijos tema – Paukščiai.

1. Piliakalnis (Jūra). Pažintis.

Išsiaiškinti, kokie paukščiai gyvena Lietuvoje ir skilties (valties) vietovėje.

Kiek yra rūšių? Kaip jas atpažinti?

2. Lyguma (Upė). Foto - medžioklė.

Ieškoti kuo įvairesnių paukščių, radus fotografuoti ir pasižymėti detales.

Ar visus lengva rasti, atpažinti? Kuris paukštis gražiausiai atrodo nuotraukose? Kuris gyvai?

3. Kalnas (Vandenynas). Žiema.

Susisiekti su populiariausios paukščių žiemojimo šalies skautais.

Kaip jie skautauja? Ar žino, kad paukščiai vasarai skrenda į Lietuvą?

4. Kalva (Ežeras). Grėsmės.

Pasidomėti apie grėsmes aplinkiniams paukščiams, prisidėti prie jų saugojimo iniciatyvos.

Kokių pavojų sužinojau? Ką nuo šiol darysiu, kad paukščiams būtų geriau?

JĖGOS EKSPEDICIJOS PAVYZDYS

Ekspedicijos tema – Galia.

1. Lyguma (Upė). Vidinė galia.

Pasidomėti skirtingais meditacijos būdais. Su skiltimi susikaupti ir juos išbandyti.

Kas gali išvesti iš kantrybės? Koks meditacijos būdas man patinka labiausiai? Kada jį panaudosiu?

2. Piliakalnis (Jūra). Istorinė stiprybė.

Susitikti su žmogumi, kuris yra išgyvenęs sunkų Lietuvai įvykį.

Kaip tautiečių stiprybė ir ištvermė padėjo jiems išlikti? Kas man būtų buvę sunkiausia?

3. Kalva (Ežeras). Valia.

Atlikti tyrimą siekiant išsiaiškinti, ko mes ir mūsų draugai nesugeba atsisakyti.

Kodėl reikia ugdyti valią? Ar galiu kartu su skiltimi savaitei atsisakyti saldumynų, interneto?

4. Kalnas (Vandenynas). Šalies galva.

Išsirinkus šalį pasidomėti apie jos karalių ar prezidentą, jo darbus bei kasdienes iššūkius.

Ar aš norėčiau būti šalies galva? Kokios atsakomybės ateina kartu su turima galia?

TIKSLUMO EKSPEDICIJOS PAVYZDYS

Ekspedicijos tema – Laikas.

1. Kalnas (Vandenynas). Laikrodis.

Pasidomėjus laiko sekimo tobulėjimo istorija, sukonstruoti skilties (valties) sueigų laikrodį.

Ar jaučiu, kiek trunka minutė? Kodėl svarbu sekti laiką?

2. Lyguma (Upė). Mainai.

Pamokyti ir sudominti skilties (valties) narius apie tai, ką mokame geriausiai, kam skiriame laiko.

Ką naujo išmokau ar norėčiau išbandyti? Kaip galėčiau geriau paskirstyti asmeninį laiką?

3. Piliakalnis (Jūra). Atimtas laikas.

Apsilankyti tremtinių muziejuje.

Kodėl tremimas laikomas viena žiauriausių bausmių? Kaip žmonės nepalūžta tremtyje?

4. Kalva (Ežeras). Laiko šuolis.

Apklausti savo tėvus ir senelius, koks buvo jų gyvenimas, kai jiems buvo 12 metų.

Kas mane labiausiai nustebino? Kokių detalių iš prisiminimų norėčiau savo gyvenime?

MENŲ EKSPEDICIJOS PAVYZDYS

Ekspedicijos tema – Garsai.

1. Lyguma (Upė). Negirdėti garsai.

Įsiklausyti į aplinką, sukelti kuo įvairesnius garsus ir atrasti instrumentus sau.

Kokie negirdėti garsai visada buvo aplink mane? Iš kur atsiranda garsas?

2. Piliakalnis (Jūra). Dainuoja Lietuva.

Atlikti kelias Lietuvių liaudies dainas pritariant savo atrastais instrumentais.

Kaip pavyko panaudoti savo instrumentą? Kodėl ne visi instrumentai dera tarpusavyje?

3. Kalnas (Vandenynas). Dainuoja pasaulis.

Atlikti kelias skautiškas dainas mums nežinoma kalba.

Apie ką dainuoja užsienio skautai? Kaip man sekėsi dainuoti svetima kalba?

4. Kalva (Ežeras). Garsų paroda.

Artimiesiems surengti trumpą pasirodymą iš negirdėtų garsų, lietuviškų ir užsienietišκών dainų.

Kaip aš jaučiausi ant scenos? Ar pavyko atsipalaiduoti ir smagiai pakoncertuoti?

8 Kaip įgyvendinti JP ketvirčius su patyruisiais skautais

Čia aprašomas patyrusių skautų ketvirtis su visais jo elementais. Pradėdami įgyvendinti JP savo vienetė, ketvirčio elementus įveskite palaipsniui (ne visus iš karto) – žr. [Kaip taikyti JP](#).

8.1 Kaip sudaryti skiltis (valtis)

Patyrusių skautų draugovę sudaro draugininkas, draugininko pavaduotojas ir viena ar kelios skiltys. Kiekvienoje skiltyje yra nuo 5 iki 7 įvairių amžių skautų. Skiltis turi savo pavadinimą, gairelę ir tradicijas. 16-17 m. amžiaus skautai yra skiltininkai, jų pavaduotojais gali būti ir 14-15 m. amžiaus skautai.

Patyrusių jūrų skautų laivą sudaro laivo vadas, jo pavaduotojas ir viena ar kelios valtys. Kiekvienoje valtyje yra nuo 5 iki 7 įvairių amžių skautų. Valtis turi savo pavadinimą, gairelę ir tradicijas. 16-17 m. amžiaus skautai yra valtininkai, jų pavaduotojais gali būti ir 14-15 m. amžiaus skautai.

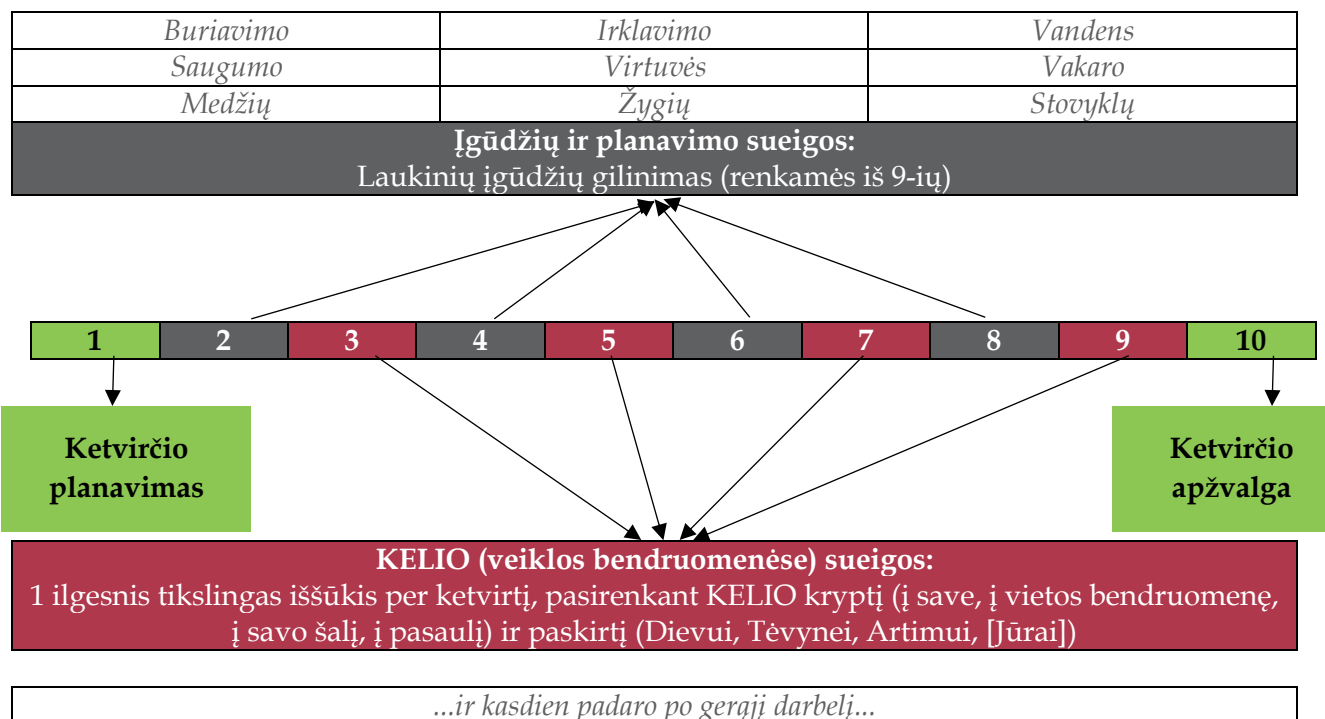
Patyrusių skautų draugovėje draugininkas (laivo vadas) ir jo pavaduotojas vienu metu atlieka keletą svarbių vaidmenų:

- **Vadovo vaidmuo.** *Skautiškojo metodo įvedimas į skautų organizuojamas veiklas; narystės administravimas; atsakomybė kritiškose situacijose.*
- **Auklėtojo vaidmuo.** *Asmeninis santykis su kiekvienu skautu; klausimų kėlimas, bet ne jų atsakymas.*
- **Tarpininko vaidmuo.** *Ryšys su tėvais; santykių draugovėje puoselėjimas; geros atmosferos palaikymas.*

8.2 Kaip susidėlioti metus ir ketvirtį

Patyrusių skautų skiltis per kiekvieną metų ketvirtį įvykdo po vieną **KELIĄ** – ilgesnį tikslingą iššūkį. Tarp KELIO veiklų patyrę skautai gilina **laukinius įgūdžius** ir kasdien padaro po **gerąjį darbėlį**.

Patyrusių skautų ketvirtis pasibaigia šventine sueiga, kurioje prisimenamos įsimintiniausios patirtys ir pažiūrima į save per „B. P. kelia budinčio jaunimo dvasią“ [raidos sritis](#).



8.3 Patyrusių skautų KELIAS

Patyrusių skautų KELIAS - tai kartu su skiltimi įgyvendinamas ilgesnis (maždaug 1-3 mėn trukmės) tikslingas iššūkis.

Tai gali būti viena didesnė veikla (pvz. stovyklos organizavimas) arba kelių veiklų grandinė (pvz. gerųjų darbų ciklas).

KELIĄ dažniausiai sudaro daug tarpusavyje susijusių darbų (pasiruošimas, įgyvendinimas...), bet KELIAS yra vientisas - turi vieną bendrą kryptį ir paskirtį.

Kiekvienas KELIAS:

- Turi **kryptį** (veda arčiau ar toliau) – t.y. su kokia žmonių grupe bus daugiausia bendraujama, kuo domimasi:
 - **Į save:** per tokį KELIĄ skilties nariai daugiausia gilinsis į pačius save ir bendraus su sau artimiausiais žmonėmis.
 - **Į vietos bendruomenę:** per tokį KELIĄ skiltis veiks savo vietos bendruomenėje – pvz. bendraus su įvairių profesijų atstovais, vietinėmis institucijomis, mokykla, įsitrauks į vietines iniciatyvas.
 - **Į savo šalį:** per tokį KELIĄ skilties veiklos bus susijusios su Lietuva (ir/ar kitomis šalimis, jei sava laiko ne vieną šalį), jos istorija, dabartimi, aktualiomis problemomis, skilties nariai bendraus su Lietuvai dirbančiais žmonėmis.
 - **Į pasaulį:** per tokį KELIĄ skiltis pasirinks veiklas, susijusias su visam pasauliui bendromis problemomis, pasaulio įvairove – valstybėmis, kultūra, žmonėmis, pasiekimais, bendraus su skautais iš viso pasaulio.

- Turi **paskirtį** – t.y. su kokia tema bus susijusios KELIO veiklos, kam tarnaujama, kam kuriama nauda:
 - **Dievui:** skilties nariai apmąstys, ką jiems reiškia veikti „Dievui“, ir pagal tai susisiaurins KELIO temą.
 - **Tėvynei:** skilties nariai apmąstys, ką jiems reiškia veikti „Tėvynei“, ir pagal tai susisiaurins KELIO temą.
 - **Artimui:** skilties nariai apmąstys, ką jiems reiškia veikti „Artimui“, ir pagal tai susisiaurins KELIO temą.
 - **Jūrai** (jūrų skautams): valties nariai apmąstys, ką jiems reiškia veikti „Jūrai“, ir pagal tai susisiaurins KELIO temą.

Ketvirčio pradžioje pat.skautai išsirenka kryptį ir paskirtį, tada sugalvoja konkrečią KELIO idėją. Kiekvieno KELIO pirmasis žingsnis - aptarti svarbą, eigą, laiką, atsakomybes, išteklius ir kliūtis. O tada jau skiltis žingsniuoja toliau, kur KELIAS veda.

Kiekvienas patyręs skautas per 4 metus siekia įvykdyti visus 12 projektų iš šios lentelės:

Kryptis Paskirtis	Į save	Į vietos bendruomenę	Į savo šalį	Į pasaulį
Dievui				
Tėvynei				
Artimui				

Kiekvienas patyręs jūrų skautas per 4 metus siekia įgyvendinti visus 16 projektų iš šios lentelės:

Kryptis Paskirtis	Į save	Į vietos bendruomenę	Į savo šalį	Į pasaulį
Dievui				
Tėvynei				
Artimui				
Jūrai				

8.4 KELIO planavimas

Planuodami patyrę skautai vadovaujasi svarbiausiais klausimais, telpančiais į santrumpą KELIAS.

Aptarti siūloma tokia tvarka: svarba, eiga, laikas, atsakomybės, ištekliai, kliūtys.

Patyrusiems skautams:

KELIO pavadinimas:			Data:		
KELIO kryptis:			KELIO paskirtis:		
K	Kliūtys	<i>Kokie didžiausi sunkumai laukia? Kaip jų išvengsime?</i>			
E	Eiga	<i>Ką, po ko, kada, kur ir kaip darysime?</i>			
L	Laikas	<i>Iki kada pasieksime tikslą? Koku atveju tikslą laikysime sėkmingai pasiektu?</i>			
I	Ištekliai	<i>Kokių priemonių ir įgūdžių reikės? Kaip juos gausime?</i>			
A	Atsakomybės	<i>Kas už ką atsakingas, kuo rūpinasi?</i>			
S	Svarba	<i>Kodėl tai verta skilties laiko?</i>			

Patyrusiems jūrų skautams:

KELIO pavadinimas:			Data:
KELIO kryptis:		KELIO paskirtis:	
K	Kliūtys	<i>Kokie didžiausi sunkumai laukia? Kaip jų išvengsime?</i>	
E	Eiga	<i>Ką, po ko, kada, kur ir kaip darysime?</i>	
L	Laikas	<i>Iki kada pasieksime tikslą? Kokių atvejų tikslą laikysime sėkmingai pasiektu?</i>	
I	Ištekliai	<i>Kokių priemonių ir įgūdžių reikės? Kaip juos gausime?</i>	
A	Atsakomybės	<i>Kas už ką atsakingas, kuo rūpinasi?</i>	
S	Svarba	<i>Kodėl tai verta velties laiko?</i>	

8.4.1 Papildomi šaltiniai ir idėjos (pat. skautai)

KETVIRČIO CIKLAS

[Jaunimo programos gairės | Patyrę skautai \(video\)](#)

Apie ketvirtį vaizdžiai: skautai.lt/jp

[FB grupė LS Jaunimo programa](#)

APIE PLANAVIMĄ

Paruoštukas „Ketvirčio planavimo idėjos (pat. skautai)“: skautai.lt/jp

APIE REFLEKSIJĄ

[Kortelės pašnekesiams \(refleksijoms\) – „Pašnekesėlės“](#)

Paruoštukas „Idėjos apžvalgai (refleksijai)“: skautai.lt/jp

[Kamilė Strumskytė, „Kompetencijas ugdantys žaidimai“](#)

PAPILDOMOS IDĖJOS KELIAMS

[Idėjos KELIAMS nuotoliu](#)

[Idėjos pasaulio lygmens veikloms](#)

[Eglė Liagaitė, „Žygiuoti. Dievui. Tėvynei. Artimui“](#) (idėjos žygių įgūdžiui, refleksijai, žygiams kaip sezono daliai)

[Lietuvos skautijos Scribd puslapis](#)

8.5 Patyrusių skautų KELIŲ pavyzdžiai įkvėpimui

Paskirtis: DIEVUI PAVYZDŽIAI

I save. Vertybės.

Susipažinti su senosiomis filosofijomis. Pz.: Aristotelio dora, stoicizmo filosofija.

I vietos bendruomenę. Geroji propaganda.

Aplinką užpildyti savo gamybos plakatais, pristatymais, filmukais prasmingomis temomis. Įkvėpimui: <https://goo.gl/pC1T7g>

I savo šalį. Senosios bažnyčios, vienuolynai.

Rasti seniausias bažnyčias ir vienuolynus Lietuvoje, išsirinkti ir vieną iš jų aplankyti, ten padaryti gerą darbą.

I pasaulį. Religijos.

Pasidomėti istorija, paieškoti panašumų, skirtumų. Susisiekti su skautais, išpažįstančiais svetimą religiją.

Paskirtis: TĖVYNEI
PAVYZDŽIAI

I save. Kalba.

Stebėti savo kalbą, ją švarinti, mokytis naujadarių.

I vietos bendruomenę. Folkloro rinkimas iš senolių.

Važiuoti per kaimus, užrašinėti dainas, šokius, istorijas.

I savo šalį. Atgimstanti istorija.

Kas savaitę socialinėje erdvėje pasidalinti apie vis kitą istorinę asmenybę ir jo mintimis apie Lietuvą.

I pasaulį. Filmo „Human“ subtitrai.

Peržiūrėti viešai prieinamą dokumentiką „Human“: <https://goo.gl/4dQXie>. Atlikti subtitrų vertimą į lietuvių kalbą.

Paskirtis: ARTIMUI
PAVYZDŽIAI

I save. Genealoginis medis.

Išsiaiškinti savo šaknis, aplankyti kraštą, kuris visus vienija.

I vietos bendruomenę. Profesionalai.

Išbandyti save susitinkant su įvairių sričių ekspertais.

I savo šalį. Imigrantai.

Padėti lietuviams integruotis - bendrauti, mokytis kalbos, papročių.

I pasaulį. Vakarienė.

Savo tėvams ar seneliams surengti vakarienę su patiekalais iš įvairių pasaulio vietų.

Paskirtis: JŪRAI
PAVYZDŽIAI (PAT. JŪRŲ SKAUTAI)

I save. Gyvybės gelbėjimas.
Sudalyvauti gaivinimo pratybose, patikrinti savo gebėjimus.

I vietos bendruomenę. Talka.
Sudalyvauti buriotojų organizuojamoje aplinkos tvarkymo akcijoje.



I savo šalį. Uostas.
Parengti pristatymą apie Klaipėdos jūrų uosto veiklą.

I pasaulį. Vandens sportas.
Susitikti su olimpiadoje dalyvavusiais vandens sporto atstovais.

9 Laukinių įgūdžių gilinimas

9.1 Kas yra įgūdžiai ir jų lygmenys

Yra 9 laukiniai įgūdžiai. Kadangi jaunesniųjų skautų amžiaus vaikams itin svarbi simbolinė struktūra, šioje amžiaus grupėje įgūdžiai vadinami *laukinių žvėrių įgūdžiais* ir turi simbolinius pavadinimus, kuriuos galima naudoti įžaisminimui, pagyvinimui.

Įgūdis	Jaun. sk. amžiaus grupėje vadinamas...	Apie ką?
<i>Buriavimo</i> 	<i>Vėjo nešamos žuvėdros</i> 	Sauga buriuojant, jūriniai mazgai, oro sąlygos buriuojant, burlaiviai ir jų valdymas.
<i>Irklavimo</i> 	<i>Besiirstančio ruonio</i> 	Sauga irkluojant, oro sąlygos irkluojant, irkliniai laivai ir jų valdymas.
<i>Vandens</i> 	<i>Vandens vėžlio</i> 	Sauga prie vandens, skęstančiųjų gelbėjimas, vandens telkiniai ir jų augalija bei gyvūnija, plaukimas ir nardymas.
<i>Saugumo</i> 	<i>Saugaus ežio</i> 	Pirmoji pagalba, veiklos sauga, krizinės ir ekstremaliosios situacijos, ryšininkavimas
<i>Virtuvės</i> 	<i>Virtuvės meškos</i> 	Maisto laikymas ir higiena, maisto gamyba, mityba, geriamas vanduo, atliekų mažinimas, atliekų rūšiavimas, valgymo kultūra
<i>Vakaro</i> 	<i>Vakaro gegutės</i> 	Laužavietės ir laužai, skautiški laužai, dainos ir žaidimai, rikiuotė, meninė raiška, viešasis kalbėjimas
<i>Medžių</i> 	<i>Medžių lūšies</i> 	Augalijos ir gyvūnijos pažinimas, meteorologija, įrankių naudojimas, virvės ir mazgai, pionerijos statiniai, išgyvenimas gamtoje minimaliomis sąlygomis
<i>Žygių</i> 	<i>Žygių šakalo</i> 	Pasiruošimas žygiui, žygiavimas ir nakvynė žygyje, orientavimasis įvairiomis priemonėmis, žygio sauga
<i>Stovyklų</i> 	<i>Stovyklų stumbro</i> 	Pasiruošimas stovyklauti, nakvynė stovyklavietėje, stovyklos inventoriaus priežiūra, stovyklos organizavimas, žvaigždžių stebėjimas

Gilindamas įgūdį, skautas siekia vis kito lygmens – jų iš viso yra **aštuoni** kiekvienam įgūdžiui. **Lygmuo siejamas ne su amžiumi, o su kompetencija** – ar gali parodyti, jog gebi tai padaryti?

Kokį kurio įgūdžio lygmenį skautas pasieks per savo skautavimo laikotarpį – priklauso tik nuo paties skauto ir jo vieneto noro bei išitraukimo.

7-8 įgūdžių lygmenys reikalauja profesionaliesnio išitraukimo ir atsakomybės už kitus prisiėmimo, tad natūraliai yra labiau siekiamybė vyresniesiems skautams.

Kiekvieno įgūdžio kiekvienam lygmeniui yra apibrėžti konkretūs **gebėjimai**, kuriuos turi pademonstruoti tą lygmenį įgijęs skautas.

Laukinių įgūdžių gebėjimai

Visų įgūdžių gebėjimai visiems lygmenims – Skautatinklyje: skautai.lt/jp

Įrankis vadovui planuojant įgūdžių gilinimą: [SPAUSKITE ČIA](#)

Apibendrinus 8 lygmenys skiriasi taip:

1 lygmuo	<p><i>Prisimenu pagrindines sąvokas, įgyju paprasčiausius įgūdžius. Ieškau, ar man patinka šis įgūdis.</i></p> <p>Nebūtinai atskiros sueigos vien įgūdžiui - galima pasiekti tiesiog per aktyvią veiklą žygiuose, stovyklose.</p>
2 lygmuo	<p><i>Įgyju kiek sudėtingesnius gebėjimus, praplečiu anksčiau turėtus. Ieškau, kas šiame įgūdyje mane „kabina“.</i></p> <p>Nebūtinai atskiros sueigos vien įgūdžiui - galima pasiekti tiesiog per aktyvią veiklą žygiuose, stovyklose, kai ką gali tekti pasidaryti namuose savarankiškai ir papasakoti vienetui.</p>
3 lygmuo	<p><i>Įgyju kiek sudėtingesnius gebėjimus. Pratinuosi įgūdį taikyti su kitais - skiltyje, su jaunesniais skautais.</i></p> <p>Galima pasiekti aktyviai su kitais dalyvaujant žygiuose, stovyklose bei įgūdžiui skirtose sueigose ar veiklose.</p>
4 lygmuo	<p><i>Taikydamas šį įgūdį, sąmoningai mąstau apie mane supantį pasaulį, savo veiksmų pasekmes.</i></p> <p>Galima pasiekti aktyviai dalyvaujant įgūdžiui skirtose sueigose, veiklose ir praktiškai pritaikant stovyklose ar žygiuose.</p>
5 lygmuo	<p><i>Gerai įvaldžiau sudėtingus su šiuo įgūdžiu susijusius veiksmus, laisvai operuoju su įgūdžiu susijusiomis sąvokomis. Taikydamas šį įgūdį, prisiimu dalinę ar visą atsakomybę už grupės sėkmę.</i></p> <p>Galima pasiekti aktyviai dalyvaujant įgūdžio sueigose, praktiškai pritaikant stovyklose ar žygiuose bei skiriant šiek tiek asmeninio laiko pasiruošti.</p>
6 lygmuo	<p><i>Gerai įvaldžiau sudėtingus su įgūdžiu susijusius veiksmus. Moku įgūdį pritaikyti įvairiose situacijose. Taikydamas įgūdį lengvai dirbu su kitais, prisiimu atsakomybę.</i></p> <p>Galima pasiekti aktyviai dalyvaujant įgūdžio sueigose, praktiškai pritaikant stovyklose ar žygiuose bei skiriant asmeninio laiko tobulėjimui.</p>

7 lygmuo	<p><i>Baigiu su įgūdžiu susijusius išorinius kursus ir įgytas kompetencijas pritaikau skautiškoje aplinkoje. Gebu praveisti sudėtingesnius su įgūdžiu susijusius mokymus kursus suaugusiems skautams, mentoriauti ar vadovauti dideliuose renginiuose, būti ekspertu įgūdžio srityje.</i></p> <p>Galima pasiekti prisiimant svarbesnes su įgūdžiu susijusias skautiškas pareigas, skiriant asmeninio laiko tobulėti, dalyvaujant tarptautiniuose renginiuose, baigiant išorinius kursus ir/arba dalyvaujant su įgūdžiu susijusioje profesionalioje veikloje.</p>
8 lygmuo	<p><i>Baigiu su įgūdžiu susijusius išorinius kursus ir įgytas kompetencijas pritaikau skautiškoje aplinkoje. Gebu praveisti sudėtingesnius su įgūdžiu susijusius mokymus kursus suaugusiems skautams, mentoriauti ar vadovauti dideliuose renginiuose, būti ekspertu įgūdžio srityje.</i></p> <p>Galima pasiekti prisiimant svarbesnes su įgūdžiu susijusias skautiškas pareigas, skiriant asmeninio laiko tobulėti, dalyvaujant tarptautiniuose renginiuose, baigiant išorinius kursus ir/arba dalyvaujant su įgūdžiu susijusioje profesionalioje veikloje.</p>

9.2 Kaip gilinami laukiniai įgūdžiai

Gilinant įgūdžius siekiama, kad būtų daugiau **praktinio** bandymo, o teorinio pasakojimo – tik tiek, kiek būtina prieš pradėdant praktiką. Siekiama kuo daugiau praktikos įgyvendinti **gamtoje**.

Skautams įgūdį gilinti padeda kitas skautas arba ne skautas, kuri(s) tą įgūdį išmano **ne mažiau nei dviem lygmenimis aukštesniu** lygmeniu.

Įgūdžiai gali būti gilinami įvairiomis formomis, pavyzdžiui:

Per atskiras sueigas tik įgūdžiui

Tai gali būti atskiros sueigos, surengtos būtent pasirinktam įgūdžiui gilinti. Šios sueigos gali vykti tarpuose tarp nuotykių / ekspedicijos etapų / KELIO veiklų.

Per žygius, stovyklas, kitus renginius

Pvz. draugovė iškeliauja į žygį, kuriame visi gilins žygių įgūdį, o gal tuo pačiu metu pagilins ir virtuvės įgūdį, nes išmoks naujų dainų prieš valgį.

Arba: vienetas susiplanoja savaitgalio stovyklą, kurios visa programa skirta saugumo įgūdžiui gilinti.

Arba: vienetas ruošiasi konkursui „Gražių dainelių daug girdėjau“ ir drauge tobulina vakaro įgūdį – išmoksta naujų dainų, kurias vėliau dainuos prie laužo.

Kartu su veiklomis bendruomenėje

Pavyzdžiui, jei patyrę skautai ketvirčio KELIU pasirinko stovyklos jaunesniems organizavimą, galbūt jie tuo pačiu metu gilins ir stovyklų, vakaro ar kitus įgūdžius.

Per skauto asmeniškai skirtą laiką

Kiekvienas skautas gali gilinti įgūdį ir savarankiškai, pvz. pats ieškodamas informacijos, padedamas tėvelių, draugų, mokykloje. Svarbiausia, kad vėliau parodytų savo skautiškam vienetui ir vadovui, kaip įgūdį pagilino.

Gilinant įgūdžius kartu su skautišku vienetu, sekama šiais penkiais žingsniais:

Žingsnis		Pavyzdys
0 žingsnis.	<i>Susipažįstame su įgūdžiais</i> – sužinome, kas slepiasi po 9 įgūdžiais, kad yra 8 lygmenys, kad reikės praktiškai parodyti, kokį įgūdžio lygmenį esi pasiekęs.	
1 žingsnis.	Išsirenkame įgūdį , kurį gilinsime. Tai galima padaryti per ketvirčio planavimo sueigą arba per pirmąją įgūdžių sueigą. Pradžioje rekomenduojama apsiriboti 1 įgūdžiu per ketvirtį, turėti visam vienetui bendrai tobulinamą įgūdį.	<i>Pvz. skautų skiltis pasirenka ateinančią ketvirtį gilinti žygių įgūdį.</i>
2 žingsnis.	Įsivertiname dabartinį lygmenį, naudodamiesi „trijų sutarimų gaire“. Perskaitome žinias ir gebėjimus, reikalingus pirmajam pasirinkto įgūdžio lygmeniui. Skautai, kurie mano, jog jau turi tas žinias ir gebėjimus, turi tai įrodyti – pateikti pavyzdžių, pademonstruoti. Taip įsivertiname ir reflektuojame, kol nustatome, koks yra kiekvieno vieneto skauto įgūdžio lygmuo.	<i>Pvz. skiltis išeina į žygį, kuriame visi išbando su žygių įgūdžio 1-2 lygmenimis susijusius iššūkius. Žygio pabaigoje reflektuojama, ką jau yra pasiekęs kiekvienas skilties skautas, o kur dar galima tobulėti.</i>
3 žingsnis.	Susiplanuojame, ką tiksliai gilinsime. Iš žinių ir gebėjimų sąrašo, reikalingo lygmeniui įgyti, atsirenkame tuos, kurių dar nesame pasiekę, pagal tai susitariame, ką ketvirčio pabaigoje jau mokėsime. Kur nors tai susirašome ar kitaip fiksuojame – skilties metraštyje, ant lentos būkle ar kt. Susidėliojame sueigas ir atsakomybes.	<i>Pvz. sutariama, kad Tomui reikia išmokti susiruošti į stovyklą ir nakvoti stovyklavietėje, Jonui – įtempti tentą ir t.t.</i>

<p>4 žingsnis.</p>	<p>Dalyvaujame sueigose / vykstame į žygius ir stovyklas / ruošiamės savarankiškai.</p> <p>Mokomės veikdami – bandome, eksperimentuojame, galbūt varžomės tarp skilčių toje srityje. Iš tiesų veikiame tai, kas slepiasi po įgūdžiu! Rekomenduojama susiplanuoti aibę veiklų, kurios aprėptų kuo daugiau to įgūdžio, kad tiktų įvairiems lygmenims.</p> <p>Kartu įgūdį gilinti gali įvairaus amžiaus skautai (pvz. įgūdžių diena tunto stovykloje). Galima iškart gilinti kelis artimus įgūdžius (pvz. stovyklų ir virtuvės). Tam planuoti rekomenduojama naudotis šiuo įrankiu:</p> <p style="text-align: center;">Pagalbinis įrankis vadovui planuojant įgūdžių gilinimo veiklas</p>	<p><i>Pvz. Jonas praveda kelias sueigas apie žygių įgūdį, nes jau yra pakankamai patyręs. Draugininkas padeda susiorganizuoti savaitgalio žygi, kuriame visi imasi įvairių darbų ir t.t.</i></p>
<p>5 žingsnis.</p>	<p>Sutariame dėl pasiekimų, naudodamiesi „trijų sutarimų gaire“.</p> <p>Ketvirčio eigoje arba per ketvirčio aptarimo sueigą pritaikome trijų sutarimų gairę – susitariame, kokį lygmenį kiekvienas parodė esąs pasiekęs. Viską turime galėti pagrįsti pavyzdžiais.</p> <p>Pažymime naują lygmenį laukinių įgūdžių emblemoje.</p>	<p><i>Pvz. Paskutiniojoje ketvirčio sueigoje skiltis aptaria viską, ką veikė, ir, pritaikę trijų sutarimų gairę, sutaria jog Tomas išties jau pasiekė pirmąjį, o Jonas – antrąjį žygių įgūdžio lygmenį.</i></p>

9.3 Įsivertinimas: kaip naudoti „trijų sutarimų gairę“

Kokių įgūdžio lygmenį skautas yra pasiekęs, yra įvardijama vadovaujantis **trijų sutarimų gaire**:

PIRMA – pats **skautas** turi įvardyti, kokias žinias ir gebėjimus įgijo, ir tai pademonstruoti (fiziškai parodyti ar kitaip atskleisti).

ANTRA – **skauto skiltis (gentis)** turi sutarti, kad tai, ką skautas pademonstravo, išties atitinka to lygmens žinias ir gebėjimus.

TREČIA – **skauto vadovas** turi sutarti, kad tai, ką skautas pademonstravo, išties atitinka to lygmens žinias ir gebėjimus.

Pastaba: jei vadovas nesijaučia, kad pats yra pakankamai įgudęs toje srityje, vietoj savęs gali pasikviesti kitą, įgūdį geriau išmanantį vadovą ar įgūdžio ekspertą.

Priklausomai nuo įgūdžio, aukštesniuose lygmenyse gali būti reikalingas ir įrodymas, jog baigti išoriniai kursai, dalyvauta profesionalų varžybose ar pan.

SVARBU! vengiama formalių „egzaminų“, „patikrinimų“, „atsiskaitymų“ ar panašių vertinimo formų, taip pat tokių frazių kaip „įgūdžio patvirtinimas“ ir pan. **Teikiama pirmenybė neformaliajam įvertinimui per veiklą**, pasirenkant įvairius iššūkius, juos įvykdant ir įsivertinant reflektuojant. Svarbiausia, kad skautas gebėtų pateikti realų pavyzdį, jog įgijo ir pritaikė įgūdžiui reikalingas žinias ir gebėjimus.

Pavyzdys: Patyręs skautas, gilinantis vakaro įgūdį, stovykloje praveda laužą jaunesniųjų skautų draugovei. Po laužo susirenka visa skiltis. Pirmiausia pats patyręs skautas pareflektoja, ko siekė ir kaip jam sekėsi; tada skiltis jam suteikia grįžtamąjį ryšį ir argumentuoja, kokius vakaro įgūdžio gebėjimus skautas pademonstravo; tada pasisako vadovas, apibendrinamas, kokį lygmenį patyręs skautas parodė, įgyvendinęs šį iššūkį. Galiausiai patyręs skautas įvardija, ko jam dar trūksta iki ketvirtojo lygmens, ir su skilties pagalba sugalvoja, kaip įgūdį gilins toliau.

9.4 Kaip naudoti laukinių įgūdžių emblemą.

Laukinių įgūdžių emblemą sudaro **9 ženklai**, žymintys visus devynis laukinius įgūdžius. Emblema yra dviejų rūšių:

- *Laukinių žvėrių įgūdžių* emblema, skirta tik *jaunesniesiems skautams*
- *Laukinių įgūdžių* emblema, skirta *skautams, patyrusiems skautams ir vyresniesiems skautams* (taip pat gali būti dėvima jaunesniųjų skautų, kurie pasiekė aukštesnį nei trečią įgūdžio lygmenį)

Pasiektas įgūdžio lygmuo yra žymimas paryškinant tam tikras emblemos dalis **tekstiliniu markeriu** (būtina rinktis spalvas dengiantį, tamsiems audiniams žymėti tinkamą markerį):

Žingsnis 1. Pagal lygmenų žymėjimo pavyzdžius pasirinkite markerio spalvą ir nuspalvinkite atitinkamą emblemos dalį.

Žingsnis 2. Užfiksuokite spalvą: apvertę uniformą, lyginkite emblemą iš kitos pusės kelias minutes karštu lygintuvu arba pavyzdžiui, saugiai lauže įkaitintu metalo gabaliuku. Emblemos nebūtina kaitinti iškart, tačiau tą prieš skalbiant uniformą būtų gerai tai padaryti.

Idėjos!

Paverskite šiuos žingsnius skilties, draugovės ritualu. Pavyzdžiui:

- Ketvirčio pabaigos sueigoje skiltis sėdi prie laužo ir kiekvienas paeiliui reflektuoja ir parodo, kaip pagilino laukinį įgūdį.
- Skautui pasisakius, pagal „trijų sutarimų gairę“ sutariama, kad skautas išties pasiekė tą ir tą laukinio įgūdžio lygmenį.
- Skautui iškilmingai paduodamas vadovo išradingai dekoruotas tekstilinis markeris, kad pasižymėtų naują lygmenį ant emblemos.
- Vadovas užfiksuoja spalvą ant emblemos, naudodamas saugiai lauže įkaitintą metalo gabaliuką.

Kaip spalvinti visus 8 lygmenis, rasite LS Uniformos nuostatuose.

9.4.1 Papildomi šaltiniai ir idėjos (laukiniai įgūdžiai)

ĮGŪDŽIŲ GEBĖJIMAI

Visi gebėjimai: skautai.lt/jp

[Irankis vadovui planuojant įgūdžių gilinimą](#)

NAUDINGI ŠALTINIAI PAGAL ĮGŪDĮ

[FB grupė LS Jaunimo programa](#)

10 Kas pasikeitė dokumente

Versija	Data	Pakeitimai
v1.0	2019-08-21	<ul style="list-style-type: none"> Dokumentas sukurtas
v2.0	2020-09-17	<p>Atnaujino Barbora Drąsutytė ir Ugnė Skorupskaitė:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2. Jaunimo programos gairės: patikslinta gerųjų darbų vieta programoje; patikslinta vyr. skautų amžiaus grupė. 2.3 Skautiški metai ir ketvirčio ciklas: idėtas skautiškų metų pavyzdys. 6.1 Laukiniai įgūdžiai: patikslinti įgūdžius apibūdinantys raktažodžiai. 6.3 Laukinių įgūdžių lygmenys: patikslinta, kuo skiriasi lygmenys. 6.5 Penki įgūdžio gilimo žingsniai: atnaujintas aprašymas. 6.6 Laukinių įgūdžių emblema: nauja skiltis 10 Laukinių įgūdžių gebėjimai ir žinios: atnaujinti buriavimo, irklavimo ir vandens įgūdžiai.
v3.0	2021-03-20	<p>Atnaujino Barbora Drąsutytė, Urtė Alksninytė, Vytė Alksninytė, Tadas Kavaliauskas, Julija Barsienė:</p> <ul style="list-style-type: none"> Atnaujinta viso dokumento struktūra Atnaujintas laukinių įgūdžių turinys (gebėjimai). Išskelti į atskirus paruoštukus (skautai.lt/jp) Atnaujintas pat. skautų ketvirčio aprašymas: nuo termino „projektas“ pereinama prie „KELIAS“ Pridėta papildomų paaiškinančių žodžių prie kai kurių sezonų ir ekspedicijų Atnaujintas skyrius „Ką jaunas žmogus veikia, dalyvaudamas JP“ – patikslinti veiklų bendruomenėse ir laukinių įgūdžių aprašymai Atnaujintas skyrius „Kaip taikyti JP“ Pridėta naudingų šaltinių jaun. skautams (6.3.5), skautams (7.3.5), pat. skautams (8.4.1), laukiniams įgūdžiams (9.4.1)